Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

D R A U G A S

MOKSLAS MENAS LITERATŪRA

ANTROJI DALIS / 1965 METAI, GRUODŽIO MĖN. 4 D. / DECEMBER 4, 1965 / PART TWO NR. 284 (49)

M. DOBUŽINSKIS APIE ČIURLIONĮ

Atsiminimų pluoštas

Žinomas rusų dailininkas **Mstislavas Dobužinskis***), vienas buvusių M. K. Čiurlionio gerbėjų, padėjęs jam Peterburge susipažinti su ryškiais menininkais, suruošti jo darbų parodą, atkreipusią į Čiurlionį rusų šviesuomenės meno pasaulio dėmesį.

Savo atsiminimuose Dobužinskis apie Čiurlionį rašo:

— 1908 metų rudeniop gavau iš Vilniaus žinią, kad tenai pasirodęs dailininkas, spalvomis išreiškiąs muzikines temas. Garbstomas "keistuolis", dekadentas ir panašius epitetus aš išgirdau iš tų žmonių, kurie buvo matę tuos jo paveikslus, ir, žinoma, patys juos nemokšiškai vertinę. Tai mane dar labiau gundė susipažinti su šituo aiškiai neeiliniu dailininku, kuris dargi buvo ir kompozitorius - muzikas. Mane ypatingai užintrigavo tai, kad Čiurlionis, kaip apie jį buvo kalbama, savo kūriniais stengėsi pavaizduoti kažkokią sunkiai įsivaizduojamą Lietuvą. Nors nuolatinė mano gyvenvietė buvo Peterburgas, aš kiekvieną vasarą vykdavau į Vilnių, ir apie tenykštį lietuvių — inteligentų judėjimą žinojau, tačiau pats poetiškas Lietuvos "veidas" mano buvo sunkiai atspėjamas, skendįs tirš tame rūke. Čiurlioniui pasirodžius, aš tikėjausi rasti jame prošvaistę.

— Kai iš A. Zmuidzinavičiaus laiško patyriau, jog Čiurlionis ruošiasi atvykti į Peterburgą, aš ir visi tie, kurie apie naujai pasirodžiusį nuostabų dailininką jau šį bei tą buvo girdėję, nekantriai norėjome greičiau su juo susipažinti. A. Žmuidzinavičius įspėjo mane, kad Čiurlionis labai kuklus, nedrąsus žmogus. Iš tiesų, atvykęs į Peterburgą, jis neišdrįso atsilankyti nei pas mane, nei pas K. Somovą, kuris apie jo atvykimą buvo painformuotas nemažiau už patį dailininką kuklesnio Čiurlionio brolio. Pagaliau Čiurlionis apsisprendė ateiti pas mane. Jis čia greit apsiprato, vėliau dažnai lankėsi mano šeimoje, tuo būdu turėjau progos jį arčiau pažinti.

Apsigyveno Čiurlionis labai menkame butelyje, išsinuomojęs siaurą, ilgą, apytamsį kambarėlį, kur vaikai nuolat kėlė erzelį, ir oras buvo persisunkęs virtuvės kvapais... Čia aš, sako Dobužinskis, ir susipažinau su jojo fantazija. Šitame apytamsiame, mažyčiame kambarėly, ant storo popieriaus lapo, prisegto prie sienos, Čiurlionis tomis dienomis baigė savo poetiškiausią "Jūros sonatą".

— Apie Čiurlionio paveikslus aš papasakojau savo draugams; visi jie labai susidomėjo dailininko kūryba, ir neužilgo garsieji Benois, Somovas, Lansere, Bakst ir Sergijus Makovskis (meno žurnalo "Apolon" redaktorius) atvyko pamatyt viso to, ką Čiurlionis atsivežė su savim. Mes buvome sutarę, kad jo paveikslus svečiams aš ir parodysiu, nes pats Čiurlionis susitikime su tokiomis garsenybėmis — dailininkais nedalyvavo. Tuo laiku Makovskis ruošė didelę meno parodą Peterburge. Čiurlionio paveikslai mums paliko tokį gilų įspūdį, kad čia pat buvo nutarta pakviesti dailininką toje parodoje dalyvauti.

Pirmas dalykas, kuris mus nustebino, buvo jo paveikslų savitumas ir nelauktinumas. Tie jo paveikslai į nieką nebuvo panašūs, į jokius kitus paveikslus, ir tų paveikslų sukūrimo būdas mums buvo gilus ir slėpiningas. Ateidavo galvon palyginimai (tik labai apytikriai) su William Blake ir Odilon Redon, dailininkais, kuriuos Čiurlionis galėjo žinoti. Bet ar jis juos žinojo, ar jo kūriniuose jaučiame jųjų įtakos, tai vis klausimai, kuriuos tektų dar patyrinėti.

Visiems tačiau aiškiai krito į akis, kad visas Čiurlionio menas persunktas liaudies motyvais. Betgi mokėjimas įžvelgti į erdvių begalybę, į amžių glūdumą darė Čiurlionį nepaprastai plačių akiračių giliu dailininku, peržengusiu toli vien tik tautinio meno ribas.

— Čiurlionio kūryboje mus džiugino ir labai retai kur sutinkamas toks begalinis nuoširdumas, svajonė, o kartu ir gilus dvasinis susitelkimas. Jeigu kai kuriuose paveiksluose Čiurlionis ir neatrodė savo darbo "meisteris", kartais net bejėgis technikiniuose klausimuose, mūsų akyse visa tai nebuvo laikoma kokia silpnybe. Net priešingai, lengva muziko ranka nubrėžtos pastelės ir temperos, kartais vaikiškai naiviu būdu nupieštos be jokių "receptų" ir manierizmo, savo orumu ir lengvumu, stebėtinomis spalvų gamomis ir kompozicija mums atrodė kažkokiomis nepažįstamomis brangenybėmis.

— Pamatę nepaprastus Čiurlionio paveikslus, mano draugai, suprantama, panoro susipažinti ir su pačiu menininku. Nors Čiurlionis ir vengdavo draugijos, tačiau vis dėlto man pasisekė prikalbėti jį nueiti pas Aleksandrą Benois. Tam tikromis dienomis pas Benois, be jo artimiausių draugų, susirinkdavo daug pirmaujančių Peterburgo dailininkų. Tokioje draugėje Čiurlionis, aišku, pasijuto nesavas, bet malonus šeimininkų nuoširdumas, įspėtai atpalaidavęs jį nuo įkyrių klausimų ir palikęs jį jaustis visiškai laisvu, viename plataus buto kampely davė Čiurlioniui progos peržiūrėti begales ten buvusių graviūrų ir piešinių bei karts nuo karto pasiklausyti labai įdomių svečių diskusijų. Po šito pirmojo apsilankymo Čiurlionis dar buvo vieną ar du kartu apsilankęs pas Benois; pas mane, kaip minėjau, jis gana dažnai lankydavosi. Mūsų šeimoje Čiurlionis, matyt, jautėsi gerai ir jaukiai; jis žaisdavo su vaikais, sodindavo juos sau ant kelių, džiaugdavosi jų klykavimais, o mažąją dukrelę vadindavo angelėliu. Pamenu, su kokiu dėmesiu jis žiūrinėdavo jųjų nupieštus paveikslėlius, kuriuos aš rinkdavau. Tokiais momentais jis visą laiką kartodavo: "Nepaprasta". Prisimenu jį nuolat bendrai ką nors žiūrinėjantį ar skaitantį, mat, turėjau didelę biblioteką ir taipgi daug graviūrų.

— Apie savo kūrinius jis kalbėdavo tik prisiversdamas. Labai nemėgo, kai jį kas prašydavo paaiškinti paveikslų turinį. Jis kartą man pasakojo, kad į klausimą, kodėl, girdi, "Karalių pasakoj" ant ąžuolo šakelių nutapyti miestai, jis atsakęs: "O todėl, kad aš taip norėjau".

— Rods kaip šiandien matau jo veidą, nepaprastai mėlynas, įtempto žvilgsnio tragiškas akis, neklusnius jo plaukus, kuriuos jis nuolat klostydavo, nedidelius, apyrečius ūsus, gerą, nedrąsią jo šypseną. Sveikindamasis jis maloniai žvelgdavo į akis ir smarkiai paspausdavo ranką, kiek patraukdamas ją žemyn. Dažnai jis vis kažką niūniuodavo. Kartą, prisimenu, išeidamas jis užtraukė "Egmontą", kartu nusišypsodamas savo mintims.

Mano butan, tur būt, jį traukė dar ir tai, kad jis galėjo skambinti čia puikiu, naujausiu "Bekkeriu". Kai Čiurlionis galop visai apsiprato su mūsų namų aplinka, jis valandų valandas ten prasėdėdavo prie rojalio, dažnai improvizuodamas. Ateidavo skambinti net ir tada, kuomet mūsų nebūdavo namie. Daug skambino su mano žmona keturiomis rankomis, dažniausiai Beethoveno 5-ją simfoniją, "Egmontą" ir 6-ją simfoniją, kurią jis labai mėgo. Čiurlionis skambindavo mums ir savo simfoninę poemą "Jūrą". Aš visuomet stebėdavausi, kaip toks tylus, kuklus Čiurlionis prie rojalio visai pasikeisdavo, pasidarydavo visai kitoks, skambindavo tokia nepaprasta jėga, kad rojalis jo rankose tiesiog šokinėdavo, alpdavo, ūžavo lyg giria.

— Pas Benois jis susipažino su "Tuolaikinės muzikos vakarų" organizatoriais J. Nuveliu ir A. Nuroku, kuriems jis parodė savo muzikinius kūrinius. Tos draugijos suruoštuose koncertuose būdavo grojami geriausi rusų ir užsieniečių kompozitorių kūriniai. Ir čia Čiurlionis buvo priimtas žavingai. Vieno tokių koncertų metu buvo išpildytas jo kūrinys "Jūra" ar "Miškas". Jo simfoninę poemą paskambino žinoma pianistė Plockaja - Emcova. Tame koncerte buvau ir aš, rašo Dobužinskis, ir mačiau tyliai kamputyje sėdintį Čiurlionį. Šis koncertas buvo bene 1909 metų pavasarį. Prieš tai Čiurlionis dar buvo parvykęs Lietuvon ir su-

(Nukelta į 2 psl.)

*) **M. Dobužinskis** — pasaulinio garso tapytojas, teatro dekoratorius, grafikas. Jau prieš Pirmą pasaulinį karą plačiai reiškęsis Rusijoje ir Vakarų Europoje. 1929—1939 m. pastoviai apsigyvenęs Kaune, sūkūrė daug dekoracijų mūsų operai ir dramai, buvo aktyviai įsijungęs į ano meto Lietuvos kultūrinį gyvenimą. Išvykęs iš Lietuvos, ilgiausiai gyveno New Yorke, reikšdamasis labiausiai kaip dekoracijų rengėjas dramos, baleto ir operos teatrams, tarp jų ir garsiajai Metropolitan operai. Mirė 1957 m.

M. K. Čiurlionis improvizuoja. **M. Dobužinskio piešinys 1908**

Anna Kaškina - Oepik

Rojus

(M. K. Čiurlionio paveikslas)

Beribiai aukščiai, neapsakomas aiškumas eterio
viršum užsimiršimo jūros ilstančių bangų.
Taip tylų Rojaus krantą
mirdamos pasiekia Lethos bangos,
atnešdamos gal paskutinį atbalsį,
gal silpną atspindį, atošvaistą pasaulio
į tylų Rojaus krantą,
kuriam palaimintosios dvasios,
tyrieji angelai,
sidabro eisenos spindėjime nušvitę,
palaimintųjų pieva
keliauja tarp gėlių nemirtingųjų:
baltų lelijų,
Marijos spinduliuojančių žiedų,
švelniųjų hiacintų,
kurie ten neapsakomame grožy,
gegužės amžinajam gaivume
žydi
papėdėj švyturiuojančių dangaus laiptų,
bekopiančių į aukštumų aukščiausiųjų menes,
prie sosto amžino visų Švenčiausiojo,
kuriojo Vardo niekas netaria.

Iš estų kalbos vertė **A. P.**

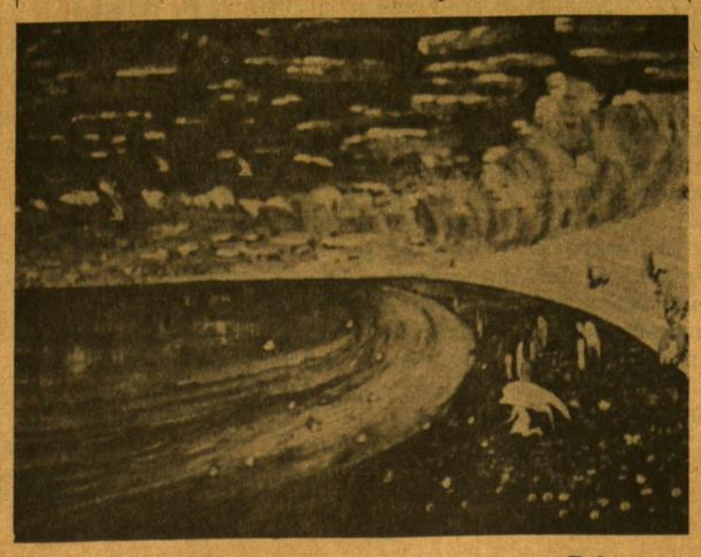

M. K. Čiurlionis **Rojus (1909)**

Šiame numery:

- **Laisvės perspektyvos.**
- **M. Dobužinskis apie Čiurlionį.**
- **Anna Kaškina Oepik eilėraštis.**
- **"Aukso žąsies" aktoriai.**
- **Didysis Vilniaus seimas.**
- **Antrakaimiečių mozaika.**
- **Domingos Monteiro novelė.**
- **Šiemetinė Dailininkų sąjungos paroda**
- **Jeronimas Kačinskas dirigavo "Faustą".**
- **Valentina Kojelienė Ebel teatre.**
- **Ne vien filmas, bet ir knyga.**
- **Alberto Giacometti skulptūros.**
- **Filmų įvairumai.**
- **Spygliai ir dygliai.**

Kertinė Parašte

LAISVĖS PERSPEKTYVOS

1. Ką reiškia Lapkričio 13 manifestacija?

Po Lapkričio 13 manifestacijos nedaug beliko nusiminusių net ir seniausių senių tarpe. Visų dalyvių nuotaikos pagerėjo šimtu nuošimčių. Jokiame susirinkime nebuvo tokio pakilusio ūpo ir entuziazmo, kaip Lapkričio 13 manifestacijos metu. Vienas pirmakursis studentas pasakė, kad tai buvo laimingiausia jo gyvenimo diena. Be abejo, manifestacijos "kritikai" sugebės gudriai papostringauti, kad ji Lietuvos neišvadavo. Į tai tegalima atsakyti, kad ir visų visa 25-ių metų veikla su visais seimais ir seimeliais Lietuvos taip pat neišvadavo. Tačiau jei kokios manifestacijos ar demonstracijos turi kokios reikšmės, tai tik tokios, kaip Lapkričio 13-oji.

Tos dienos žygis skiriasi nuo visų kitų 25-ių metų laikotarpy tuo, kad tokio dar nėra buvę. Tai pirmas tos rūšies žygis dėl to, kad 1) jis buvo masinis — jame dalyvaujant keliolikai tūkstančių žmonių, 2) kad tai buvo bendra visų baltiečių manifestacija ir 3) kad ją organizavo ir vykdė jaunimas. Visi tie atžvilgiai labai svarbūs, bet paskutinis gal pats svarbiausias. Pagyvenusiems ar senimui tikrai nėra didesnio malonumo, kaip matyti mūsų jaunimą organizuojant tokias manifestacijas, taip energingai kovojant dėl savo tėvų žemės laisvės. Tuo nesidžiaugti gali nebent užkietėję egoistai ar Lietuvos laisvės priešai. Toks jaunimas — tai garantija, kad kova bus tęsiama, kaip pareiškė manifestacijos kalbėtojai, dar 25 metus ir, jei reikės, dar 25 metus, kol bus iškovota laisvė. Ir dėl to suprantamas tas nepaprastas entuziazmas, kurį pergyveno manifestacijos dalyviai, o taip pat ir daugumas lietuvių visoje Amerikoje ir kitur. Entuziazmas matant darbo pradžią žmonių, kurių visas gyvenimas dar ateityje.

2. Žmonijos kelias į ateitį.

Manifestacijai pasibaigus, visiems, be abejo, kyla klausimas — kas toliau? Ar Koordinacinis komitetas, suvedęs visas sąskaitas, ir tars: ką užsibrėžėme, padarėme, o dabar jūs, kurie iki šiol dirbote, tęskite toliau? Mes tuo netikime, nes mes jaučiame, kad tie vyrai ne iš tų, kurie po pirmo sėkmingo žygio sudėtų ginklus. Jie gi jauni, pilni energijos, idealizmo ir entuziazmo. O darbas čia toks, kad jo užtenka visiems, seniems ir jauniems. Visų darbas naudingas ir reikalingas, tad, Dieve, visiems padėk!

Pagal Teilhard de Chardin'o mintį pasaulio raida vyksta sudvasėjimo linkme. Žmonija siekia didesnės vienybės tobulesnio, kilnesnio gyvenimo, visų sugyvenimo, didesnės laisvės, lygybės, brolybės. Griūva rasinės, religinės, nacionalinės užtvaros. Visi sąmoningiau supranta savo bendrą kelią ir bendrą likimą. Tai yra neišvengiamas žmonijos ateities kelias, jei ji nenori nugarmėti pražūtin. Ir mūsų pareiga yra prisidėti savo pastangomis prie to visuotinio gyvenimo proceso suintensyvinimo bei paspartinimo.

Juk argi ne visos pasaulinės institucijos tam yra sukurtos ir to siekia? Ar ne Jungtinės Tautos paskelbė tokią gražią visuotinę žmogaus teisių deklaraciją? Ar ne Pasaulinis Tribunolas sukurtas visų teisei ir teisingumui ginti? Argi ne Katalikų Bažnyčios susirinkimas paskatino visų tikinčiųjų ir netikinčiųjų tarpusavio meilės ir brolybės dvasią?

Šiandien laisvės, teisės bei teisingumo dorybės tokios visiems suprantamos, tokios, anot Amerikos Nepriklausomybės deklaracijos, savaime aiškios tiesos, kad nėra pasauly žmonių, kurie jų nepripažintų. Juk ar ne dėl to taip staiga subyrėjo visos pasaulinės kolonijinės imperijos, atidariusios kelią į visų tautų, tautelių bei genčių laisvo apsisprendimo gyvenimą?

Todėl jokios vergijos bei tironijos sistemos šiandien neįmanomos, kaip neįmanoma ir istorijos vyksmą pasukti atgal. Tironijos, tos mūsų dienų apgailėtinos atgyvenos, dar kai kur egzistuoja, dengiamos apgaulingomis uždangomis su kilniais užrašais. Bet tos uždangos lengvai permatomos ir dėl to visas pasaulis puikiai žino, kas po jomis slepiama. Ateina laikas, kada tos uždangos bus nuplėštos, kada visas pasaulis tironiją vadins tikruoju jos vardu ir kada pasaulio viešosios opinijos balsas bus toks galingas, kad prieš jį grius visos uždangos ir visos mūro sienos.

Mūsų laikais išrastas ne tik visa naikinantis fizinis (branduolinis) ginklas, bet ir dar galingesnis dvasinis ginklas. Mūsų laimei jau nėra reikalo vartoti branduolinį ginklą, kai yra dar galingesnis už jį. Mes jį ir vartosime. Ir dėl to jokios tironijos medžiaginės tvirtovės neatlaikys prieš tą dvasinį ginklą, nes jis taiko ne į tvirtovės bokštus, o į pačią žmonių širdį. Ir dėl to jis garantuoja pergalę ir pastovią taiką. Mes juo tikim, nes mes tikim dvasios, ne medžiagos, pranašumu.

3. Du pagrindiniai priešai.

Turint tokį ginklą, belieka jį naudoti. O kas gi veiksmingiau jį panaudos, jei ne šaunūs, jauni Lietuvos riteriai, Knights of Lithuania plačia to žodžio prasme? Jie jau parodė, kokiu būdu reikia kovoti. Kada nors, gal būt, teks organizuoti manifestaciją ne didžiulėje halėje, o Yankee stadijone, kur telpa ne 20, o 100 tūkstančių, ir padaryti demonstraciją ne skersai, o išilgai Manhattano. Šimtus tūkstančių demonstrantų parems milijonai vidurio ir rytų Europos kraštų kilmės

(Nukelta į 2 psl.)

"AUKSO ŽĄSIES" AKTORIAI

Stabtelėjus prie filmo slenksčio

"Draugo" skiltyse buvo ne sykį kalbėta apie "Aukso žąsies" filmą. Skaitytojui, tikriausiai, susidarė to sudėtingo mechanizmo vaizdas ir šiek tiek paaiškėjo filmo gamybos problemos.

Šį šeštadienį, kai už kelių valandų ekranas nušvis pirmam spalvotam išeivijos filmui, atsiverskime dar vieną — jau paskutinį lapą. Savaime suprantama, kad jis priklauso aktoriui.

"Aukso žąsies" aktorių sąstatas margas ir amžiumi, ir teatrine patirtimi. Tačiau filmo pasaulyje — jie bene visi debiutantai.

Vaidybinė filmo technika, aišku, turi savo specifinius reikalavimus. Ypatingai tatai ryšku realistiniame sprendime, kur nebelieka teatrinio tono: dramos aktoriaus duonos ir vandens.

"Aukso žąsis" nesistengia nuo teatralumo pabėgti: pasakos kostiumerija, sidabru apvedžiotos akys, neregėtų spalvų perukai, geometrinių formų pilys — leidžia aktoriui pasilaikyti teatrinę kaukę.

Vienok pats darbo procesas yra visiškai skirtingas: fragmentarinis, reikalaująs vaidmens esencijos kelioms sekundėms, be galimybės veikalo eigoje "įsibėgėti". Aktoriaus iniciatyvą varžo griežti skripto rėmai ir jo improvizacines akimirkas būtų galima palyginti su leidžiamais į orą aitvarais. Vieną jų filmo redaktorius pasigaus, išsikirps iš dangaus fono ir įkomponuos į filmo visumą.

Ir vis dėlto ekrane lieka gyventi aktorius: spinduliuojantis, nemirtingas. Tie komponentai, kurie ne sykį apsprendė jo kūrybą (režisieriaus valia, redaktoriaus žirklės), ištirpsta filmo šešėliuose. Rezultate aktorius laimi karališką filmo vainiką ir visas, jame žėrinčias, brangenybes.

Neveltui aktorius vadinamas "žvaigžde": jis nušviečia ekraną. Jo šypsnis, ašara, jo akys, jo žmogiška šiluma — įprasmina visą komplikuotą filmo pasaulį ir suteikia jam gyvybę.

*

"Aukso žąsies" filmas tikrai gali didžiuotis, pirmuoju kreditu minėdamas Stasį Pilką, Admirolo vaidmenyje. Stasio Pilkos teatrinių darbų neįmanoma išvardinti: tam tektų paskirti ištisą leidinį. Išskirtinai norėtųsi pažymėti, kad jo asmenyje atstovaujama lietuvių dramos teatro kūrėjų karta — garbingos tradicijos pradininkai. Stasys Pilka ne vien aktorius, režisierius ir grožinės literatūros interpretatorius: jo laki plunksna visiems puikiai pažįstama teatro kritikos ir istoriografijos srityse.

Maloni staigmena Chicagai bus susitikimas su Kaziu Vasiliausku, svečiu iš New Yorko padangės. Tai vienas spalvingiausių išeivijos aktorių, kurio talentu pasigėrėti iki šiolei neturėjome galimybės.

Išeivijos teatro režisūrinis darbas ne sykį atima pačius pajėgiausius aktorius scenai. "Aukso žąsies" filme regėsime tris aktyvius režisūros puoselėtojus, vėl bevaidinančius. Tai Elena Dauguvietytė, viešnia iš Hamiltono, ir žinomi chicagiečiai: Zita Kėvalaitytė ir Algimantas Dikinis.

Seka aktorių grupė, gražiai užsirekomendavusi Montrealio Lietuvių Dramos Teatre: Viltis Vaičiūnaitė, Leonas Barauskas, Kazys Veselka, Vytautas Sabalys, Vincas Skaisgirys ir Ričardas Simaniūkštis. Plačiam visuomenės ratui jie bus geriausiai pažįstami iš lietuviško žodžio plokštelių ("Baltaragio malūnas", "Milžino paunksmė" ir "Žirginėliai").

Leoną Barauską ir Kazį Veselką paviliojo Chicaga, kur juodu pastaruoju metu gyvai reiškiasi teatrinėje veikloje.

Šią grupę savo jaunatve puošia du visai nauji vardai iš Montrealio: Rūta Barteškaitė ir Dalia Sibitytė. Pasigėrėtinu kolegiškumu filmui talkon ateina jaunas aktorius ir režisierius iš Los Angeles: Algimantas Žemaitaitis.

*

Taigi, aktorių vienetas tikrai nuostabus: susitelkęs iš įvairių miestų bendram darbui, paaukojęs filmui savo dviejų metų atostogas. Sunku būtų išeivijoje surasti tolygų pavyzdį.

Skaičiuojama, kad per filmavimo laikotarpį aktoriai būtų galėję suvaidinti apie 70 spektaklių, o per garso rekordavimą — įrašyti apie 15 plokštelių...

Suvažiavę filmavimui į Montrealį (1963 m.), garso įrašymui į New Haveną (1964 m.), visi "Aukso žąsies" aktoriai renkasi trečią kartą: filmo premjeron.

Juos pasitikdama, svetingoji Chicaga džiaugiasi drauge su jais filmo pabaigtuvių išvakarėse.

A. D. L.

Aukso žąsies" aktoriai su P. Jasiukoniu aptaria filmi-nes garso problemas. Priekyje — P. Jasiukonis, B. Pūkelevičiūtė, R. Simaniūkštis, už jų Alg. Dikinis, o toliau aplinkui ir visi kiti — Veselka, V. Vaičiūnaitė, E. Dauguvietytė, R. Barteškaitė, V. Skaisgirys,, D Sibitytė, St. Pilka, L. Barauskas.

M. Dobužinskis apie Čiurlionį

(Atkelta iš 1 psl.)

grįžo su savo jauna žmona, su kuria mes čia ir susipažinome. Jie tada jau apsigyveno šviesiame kambaryje su dideliais langais, kur Čiurlionis sukūrė savo "Rexą". Aš ypatingai pabrėžiu šį faktą, kadangi daugelis tyrinėtojų mano, kad šis kūrinys buvęs sukurtas daug anksčiau. Aš atsimenu, sakė Dobužinskis, šį paveikslą dar neužbaigtą. Ir turiu pasakyti, kad jis Beno's ir mano patarimu buvo sukurtas drobėje. Visi mes tuomet patarinėjom Čiurlioniui išbandyti kitą techniką ir sukurti tiesiog paminklinį paveikslą. Labai galimas daiktas, kad "Rex" tebuvo tik pradžia jo naujo ir nesuspėto užbaigti ciklo.

1908—1909 metais atidarytoji "Salon" paveikslų paroda, kuroje pirmą kartą buvo išstatyti Čiurlionio kūriniai, buvo jo tikras triumfas! Nepaisant kelių labai skystų pastabų, kritika jo kūrinius įvertino teisingai! Pats A. Benois parašė apie Čiurlionį žavingą straipsnį.

— Kiek prisimenu, Čiurlionis išvyko iš Peterburgo anksti pavasarį. Rudeniop, kai jis grįžo, aš buvau persikrovęs darbais Maskvos Dailės teatre, ir, man nesant namuos, jis kartą kitą aplankė mano šeimą, o vėliau dingo. Žiemos pradžioje, grįžęs į Peterburgą, susirūpinau juo, kodėl jis pas mus nebepasirodo, ir nuėjau pas jį. Jis gyveno dabar kitoj vietoj. Radau jį jau visišką ligonį. Pranešiau liūdną žinią skubiai į Vilnių ir jo draugui Sasnauskui, gyvenusiam tada Peterburge. Po to daugiau jo jau nebepamačiau. Jį išvežė į Druskininkus, gi vėliau — į Varšuvą.

Iš rusų kalbos sulietuvino **dr. P. Mačiulis**

M. K. Čiurlionis — Iš ciklo "Vasara" (tempera, (1906)

LAISVĖS PERSPEKTYVOS

(Atkelta iš 1 psl.)

amerikiečiai. Kada nors teks sutelkti parašus ne tik šimtų garbingų amerikiečių, bet ir viso pasaulio garsių padorių vyrų, kurie neatsisakys paremti mūsų šventą ir teisingą bylą. Mes turime organizuoti moralinių pajėgų frontą pasauliniu mastu. Tai reikalinga ir tai yra galima.

Dabar turime du pagrindinius priešus — tironą pavergėją ir daugelio abejingumą milijonų kančioms. Vieni naikina mūsų tautas, kiti ignoruoja mūsų kovą už pavergtųjų laisvę (svetimieji ir kartais net savieji). Daugelis tariamų laisvės gynėjų garsiai šaukia dėl Afrikos genties laisvo apsisprendimo, guldo galvą už vietnamiečių laisvę, bet kartu jie tariasi turį teisę aukoti milijonų baltiečių bei kitų pavergtųjų laisvę ir net gyvybes. Aukoti kam? Koegzistencijos stabui? Taikos stabui? Kuria teise? Niekas gražiau tos niekšybės nedemaskavo, kaip mūsų poetas Bernardas Brazdžionis savo eilėrašty **Laisvės obeliskas:**

Ant tavo aukuro, taika, mes
dėdam viską —
Atlanto chartas ir mažų tautų džiaugsmus,
Karus ir pergales, ir laisvės
obeliską,
Ir milijonų laimės židinius —
namus.

O tu, kaip stabas prie pasaulio
šio bedugnės,
Šauki: Aukų! šauki: Žmonių!
šauki: Tautų!
Ir tavo aukso galvą supa, tartum ugnys,
Skeletai jų, kad tu nemirtum,
atneštų...

Dostojevskio Ivanas Karamazovas atsisako nuo pasaulio harmonijos, kuriai pirkti reikėtų bent vieno vaiko gyvybės. Bet daugelis šiandieninių "demokratų", šiandieninių "pažangiųjų" tylos sąmokslu aukoja milijonus pavergtųjų ir puošiasi kilnumo bei idealizmo aureole. Štai kur slepiasi mūsų priešas. Jis galingas, o mūs kovotojų nedaug. Bet užtat juo garbingesnė kova — Dovydo prieš Galijotą. Ir ta kova **bus** laimėta, nes tai teisinga ir šventa kova — ne už savo egoistinius interesus, o už savo brolių šventas teises, už žmogaus išlaisvinimą iš fizinės ir dvasinės vergijos.

Bet laimėjimas neįmanomas be aukų. Ir senatorius Mundt kalbėjo, kad laisvė niekam neduodama pigiai. Ji daug kainavo Amerikai, ji daug kainavo ir kainuos mums. Tik "šliau žiotojams pilvais" net kelių dolerių auka manifestacijai atrodė per didelė, nes jiems ir manifestacija buvo nemaloni. Bet kongresmanui Rooney tai buvo historic event, ir mes visi tikim, kad tai buvo, kaip sakė ir kalbėtojai, tik pradžia. Ir didžiausia auka tai ne doleriai, o pasišventimas ir ištvermė iki galo. Mes seniai tikim, kad toji laisvės manifestacija buvo jų lyg vienuolių įžadas ir auka visam gyvenimui. Ir mes tikim, kad jie ištesės.

Baigiame taip pat jauno žmogaus — buvusio šaunaus JAV prezidento Jono Kennedžio žodžiais: "Mes esame pradėję. Vėjas ir srovė nevisada mums palankūs. Tamsioje ir audringoje jūroje nevisada mūsų kelias gali būti aiškus. Bet mes iškėlėme bures... O horizontas — kad ir kaip bebūtų debesuotas — drauge yra ir kupinas vilties".

A. Rimvydas

Sunku tikėti, kaip išradingi žmonės būna, kad tik išsisuktų nuo lemiamo sprendimo.

S. Kierkegaard

DEKORAVIMAS
IŠ VIDAUS IR IŠ LAUKO
Kilimai ir apmušti baldai valomi.
J. RUDIS Tel. CLiffside 4-1050

MOVING
J. NAUJOKAITIS
Ilgų metų patyrimas
Apdraustas perkraustymas
WA 5-9209 Chicago, Ill.

SOPHIE BARCUS RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10 iki 11 val. ryto. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto. Vakarais pirmadieniais 7 val. vak.
VISOS PROGRAMOS IŠ WOPA
1490 kil. AM ir 1027 mg. FM
Telef. HEmlock 4-2413
7159 South Maplewood Avenue,
Chicago, Illinois 60629

Ofiso 735-4477; Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BLDG
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

Rez. GI 8-0873
DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofiso HE 4-1414, Rez. RE 7-6867
DR. B. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė akušerija ir moterų ligos
2454 West 71st Street
(71-os ir Campbell Ave. kampas)
Val: kasdien 1—3 ir 6-8 val. vak.
Šešt. 12—3 v. p. p.
Trečiadieniais uždaryta

Ofiso tel. PR 8-2220
Namų — rez. PRospect 8-9081
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
J O K Š A
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VAIKŲ LIGOS
3656 West 63rd Street
Pirm., antrad., ketvirt. ir penkt. nuo 11 iki 1 val. ir nuo 4 iki 7 v. v.
Šeštad. nuo 1 iki 4 val.

Ofs. PR 6-6022 Rez. PR 8-6960
DR. E. JATULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika
2815 W. 71st Street
Ofiso val.: kasiden nuo 4 iki 9 v. v.; šešt. 11 iki 4 val. popiet; arba susitarus.

Tel. ofiso PO 7-6000, rez. GA 3-7278
DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Val.: kasdien nuo 1—4 p. p. ir 6 iki 8 val. Trečiad. ir šešt. uždaryta

Tel. GRovehill 6-1595
DR. ALDONA JUŠKA
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
PRITAIKO AKINIUS
2422 West Marquette Road
Valandos: 9—12 ir 7—9 v. v. pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius uždaryta.

Ofiso ir buto tel. OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
VAL.: kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarus

Ofiso 585-2525 Rez. TR 3-0281
DR. ALG. KAVALIŪNAS
VIDAUS IR KRAUJO LIGOS
5540 So. Pulaski Road
Pirm., antr., ketvirt. ir penkt. nuo 2—4 ir 6—9 ir pagal susitarimą.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3925 West 59th Street
Val.: Pirmad., antrad., ketvirtad. ir penkt. nuo 12—4 p. p., 6—8 val. vak. Šeštad. 12—4 val., trečiad. uždaryta.

Tel. ofiso ir buto Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th Street, Cicero
Kasdien 1—3 val. ir 6—8 val. vak., išskyrus trečiadienius
Šeštadieniais 12 iki 4 popiet

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Pirmad., antrad., ketv. ir penktad. nuo 11 val. iki 1 val. p. p. ir nuo 6 v. — 8 val. vakare. Trečiad. nuo 11 val. ryto — 1 v. p. p., šeštad. 11 val. ryto iki 3 val. p. p.
Ofiso tel. RE 7-1168.
Res. tel. 239-2919.

DR. MARIJA LINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
2817 West 71st Street
Telefonas HEmlock 6-3545
(Ofiso ir rezidencijos)
Valandos pagal susitarimą

Ofiso PR 8-7773, Rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 West 63 str.
Valandos: pirmad. ketvirt. 5—8
antrad., penkt. 1—4
Priiminėja tik susitarus

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Specialybė — vidaus ligos
(71-os ir Campbell Ave kampas)
Val.: kasdien 9-11 ryto ir 4-8 v. v.
Šešt 9 v. r. — 2 v. p. p.
Sekmadieniais uždaryta

DR. JULIJA MONSTAVIČIUS
Vidaus ligos
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
10748 S. Michigan, Chicago 28, Ill.
Telef. ofiso: PUllman 5-6766
Namų: BEverly 8-3946
Priėm. val.: kasdien 6-8 v. v. Šešt 1-2 p. p. ir treč. uždaryta

Tel. ofiso PR 6-7800; Namų 925-7697
DR. A. PUSTELNIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPEC. VIDAUS LIGOS
5159 South Damen Avenue
Valandos: 1-9 p. p.
Išskyrus trečiadienį

TEL. 423-2660
DR. E. RINGUS
RENTGENOLOGAS
9760 S. Kedzie Ave.
Val.: pirmad. antrad., ketvirtad. ir penktad. 8 v. r. iki 9 v. v. Treč. ir šešt. 8 v. r. iki 3 v. popiet

DR. ZIGMAS RUDAITIS
SPEC. ORTHOPEDINĖS LIGOS
2745 West 69th Street
Priešais Šv. Kryžiaus ligoninę
VAL.: Pirmad., antr., ketv., penkt nuo 9 iki 11 v. ryto ir nuo 6-8 v. v. Šeštad. nuo 2-4. Trečiadieniais ir kitu laiku susitarus telefonu:
Telef. REpublic 7-2290.

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus
4455 S. California Ave., YA 7-7381
VAL: 1 val p. p. iki 8 v. v. kasdien, trečiadieniais uždaryta; šeštadieniais nuo 10 v. r. iki 1 v. popiet.

Rez. tel. PR 9-6730
DR. L. SEIBUTIS
Inkstų, pūslės ir šlapumo takų chirurgija
Ofisas: Naujas adresas: 2454 West 71st St. (71-os ir Campbell Avenue kampas), tel. 776-2880.
Valandos pagal susitarimą

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. REliance 5-4410
Rez. tel. GRovehill 6-0617
Valandos pirm. ir ketv. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir nuo 7 iki 8 v. v.; antr. ir penkt. nuo 12 iki 2 v. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika ir chirurgija
Marquette Parko ofisas: 2750 W. 71 Street, telefonas 925-8296.
Res. tel. WA 5-3099.
Valandos: 10—12 r. ir 7—8 v. vak., šešt. 10—12 v. ryte.
Kitas ofisas: 4644 So. Ashland Ave., tel. CL 4-2896
Valandos: 2—5 p. pietų kasdien. Sekmadieniais ir trečiadieniais abu ofisai uždaryti.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
BENDRA PRAKTIKA IR MOTERŲ LIGOS
Ofisas ir rez. 2652 W. 59th St.
Tel. PRospect 8-1223 ar PR 6-5577
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. v. Šešt. 2—4 v. popiet ir kitu laiku — pagal susitarimą.

Of. tel. HE 4-2123. Namų GI 8-6195
DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Priiminėja ligonius tik susitarus
Val. 2—4 p. p. ir 6—8 p. p.
Treč. ir šeštad. uždaryta

Telefonas — GRovehill 6-2823
DR. A. VALIS-LABOKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2524 West 69th Street
Specialybė: AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
VALANDOS: 1 iki 4 ir 6 iki 8 v. v
Šeštadieniais 1 iki 4 val.
Trečiadieniais uždaryta

Tel. PRospect 6-9400
DR. ONA VAŠKEVIČIUS
(VAŠKAS)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 So. Kedzie Avenue
Ofiso val. kasdien: 6—8 v. v.
Tik svarbiais atsitikimais susitarus

Tel. ofiso PR 6-6446, rez. HE 4-3156
DR. F. C. WINSKUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Val.: 2 iki 4 p. p. ir 7 iki 8 v. v.
Treč. ir šeštad. pagal sutartį.

P. ŠILEIKIS, O. P.
Ortopedas, Protezistas
Aparatai-Protezai, Med. bandažai, Spec. pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 W. 63rd St., Chicago 29, Ill
Tel. PRospect 6-5084
Val. 9-4 ir 6-8. Šeštad. 9-1

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 West 63rd Street
Val.: kasdien 10—12 val. ir 7—9 v. vak. Šeštadieniais 10—1 val. Trečiadienį uždaryta. Ligoniai priimami susitarus.
Ofiso telefonas: PR 8-3229
Res. telef. WAlbrook 5-5076

Rez. tel. 239-4683
DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001

Ofisas 3148 West 63rd Street
Tel.: PRospect 8-1717
Resid.: 3241 West 66th Place
Tel.: REpublic 7-7868
DR. S. BIEŽIS
CHIRURGAS
Valandos: Kasdien nuo 1 iki 3; trečiadieniais uždaryta. Antradieniais ir penktadieniais vak. nuo 7 iki 8 val.

DR. VL. BLAŽYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-čios ir California
Val.: kasdien nuo 6 - 8 val. vak.
Šeštadieniais 2—4 val.
Trečiad. ir kitu laiku pagal sutartį
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

DR. C. K. BOBELIS
Inkstų ir šlapumo takų chirurgija
Tel. 695-0533 — Elgin
425 N. Liberty Street
Route 25, Elgin, Illinois
Valandos pagal susitarimą

Tel. ofiso HE 4-5849, rės. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val.: pirm., ketv. 1-4, vakar. 7-9, antr. penkt. 1-5 treč. ir šešt. tik susitarus.

Tel. ofiso HE 4-5758; rez. HI 5-3225
DR. S. ir M. BUDRYS
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
Bendra praktika ir Alergija
2751 West 51st Street
Valandos: pirm., antr., ketvirt. 2-9 val., penkt. 10 v. r. iki 9 v. v., Šeštad. 10 v. r. iki 1 v. popiet.
Ligonius priima pagal susitarimą.

DIDYSIS VILNIAUS SEIMAS

Šešiasdešimtmetį nuo jo sušaukimo minint

J. DAINAUSKAS

Lygiai 60 metų sukako, kai 1905. XII. 4—5 d. Vilniuje lietuviai garsiai pareiškė savo pasiryžimą atgauti Lietuvai savarankiškumą. 1904. V. 7 d. lietuviai atgavo savo spaudos laisvę, tuo sėkmingai užbaigdami savo 40 metų kovą dėl vakarietiškojo rašto. Ryšium su rusų - japonų rusams nelaimingu karu jau 1904 m. Rusijoje prasidėjo neramumai, streikai, kurie pasireiškė ir Lietuvoje. 1905. V. 1 d. caro manifestu buvo paskelbta didesnė tikėjimo laisvė Rusijoje. Tuojau didelis skaičius žmonių grįžo iš stačiatikių į katalikų tikėjimą (1905—1907 metais tai padarė: Kauno gubernijoje 1,130 asmenų, Vilniaus — 25,480 ir Suvalkų — 13,782). 1905. V. 1 d. manifestu buvo panaikinti nuostatai, draudžiantieji lietuviams katalikams pirkti žemės Lietuvoje (Kauno bei Vilniaus gubernijose). Tikrasis laisvės protarpis prasidėjo po 1905. XI. 1 d. (spalio 17 d. senuoju stiliumi) manifesto, kuriuo caras prižadėjo įvesti visoje Rusijos imperijoje konstitucinį valdymo būdą, duoti spaudos ir susirinkimų laisvę. Lietuviai, drauge su kitomis Rusijos imperijos pavergtomis tautomis, tada ryžosi versti seną caristinę santvarką ir ant jos griuvėsių kurti naują, demokratišką. Lietuvių spauda, tik pradėjusi reikštis, jau atvirai rašė: "Pagaliau mes pradedame gyventi... ligi šiol mes ne gyvenome, bet vien skurdome, vargome, kentėjome. Lietuva ir kitos rusų pavergtos šalys, drauge su pačia Rusija, ligi šiol buvo baisus kalėjimas, kur dūsavo milionai žmonių" ("Vilniaus Žinios", 1905. X. 23 d.). Tokioms nuotaikoms vyraujant Lietuvoje, esamai krašto būklei apsvarstyti ir ateities gairėms nustatyti sumanyta šaukti platus lietuvių suvažiavimas. Vilniaus lietuvių veikėjų susirinkime buvo išrinktas 15 žmonių komitetas, kurio pirmininku buvo dr. J. Basanavičius, o sekretoriumi J. Kriaučiūnas. Tas komitetas priėmė dr. J. Basanavičiaus parašytą atsišaukimą (1905. XI. 25 d. atspausdintą "Vilniaus Žinių" 254 nr.) ir pasiryžo sušaukti sumanytą lietuvių suvažiavimą.

Dr. J. Basanavičius tada buvo centrine ašimi, aplink kurią sukosi ne vien tik Vilniaus lietuvių kultūrinis ir iš dalies visuomeninis bei politinis veikimas. Išgyvenęs 25 metus užsienyje, daugiausia Bulgarijoje, 1905 m. vasarą grįžęs į Vilnių, jis tuoj įsijungė į lietuvių pasitarimus, svarstant, kas darytina, vis smarkėjant Rusijos revoliucijai ir pačioje Lietuvoje revoliucinėms organizacijoms rengiantis ginklo kovai. Pats Basanavičius tačiau į paskirų grupių bei srovių tarpusavio rietenas nesikišo.

Rusijos revoliucijos bangų įsiūbuotoj Lietuvos visuomenėj tas komiteto atsišaukimas rado plataus atgarsio, ir valsčiai gausiai rinko savo atstovus į būsimą suvažiavimą, perdavė jiems savo nutarimus, gi inteligentai buvo raginami patys vykti į tą suvažiavimą.

Suvažiavimo išvakarėse, gruodžio 3 d., Pagirių geležinkeliečių salėje buvo vaidinimas su Miko Petrausko vadovaujamu choru, kuris ten pirmą kartą viešai pagiedojo Kudirkos "Lietuva tėvyne mūsų". Suvažiavimas įvyko 1905. XII. 4—5 d. Vilniaus miesto salėje, Aušros g-vė nr. 10. Iš visų Lietuvos vietų ir iš Latvijoj, Lenkijoj, Rusijoj bei Ukrainoj esančių lietuvių kolonijų į tą suvažiavimą suplaukė, rinktų ir savanoriškai atvykusių, viso apie 2,060 asmenų. Suvažiaviman buvo priimamas kiekvienas lietuvis. Tai buvo tikras lietuvių tautos atstovų suvažiavimas.

Dr. J. Basanavičius, rengėjų numatytas suvažiavimo pirmininku, tą Didįjį Vilniaus seimą atidarė gruodžio 4 d. 10 val. ryto ir pasiūlė dienotvarkę, kurioje numatyti jo, Meč. Davainio - Silvestravičiaus, J. Kriaučiūno ir kitų pranešimai su istorine Lietuvos raidos apžvalga, nustatymu lietuvių ir latvių giminystės ir tarpusavio ryšių reikalo ir panašiomis temomis. Toks rengėjų būrelio sumanymas vairuoti suvažiavimą ramia istorinio bei etninio pobūdžio referatų ir bemaž akademinių diskusijų vaga, priekyje pastačius nuošalyje nuo lietuviškų srovinių kovų tebestovintį kabinetinio darbo žmogų, negalėjo patenkinti kovos karščiu degančios aiškios suvažiavusių daugumos. Visa tai sukėlė kelias valandas trukusias karštas diskusijas. Daugiausia Kairio, Smetonos, Tumo ir Višinskio pastangomis pavyko sudaryti prezidiumą iš 5 įvairių "partijų" atstovų: J. Basanavičiaus, nepartinio, kun. Pr. Būčio, krikščionio demokrato, St. Kairio, socialdemokrato, A. Smetonos, demokrato ir teis. - karininko J. Stankūno, ūkininko. Sekretoriatan buvo išrinkti J. Gabrys, L. Gira ir J. Kriaučiūnas. Prezidiumo nariai pirmininkavo iš eilės.

Dr. J. Basanavičiaus numatyti referatai buvo išbraukti iš dienotvarkės. Suvažiavimo prezidiumas ryžosi visų pirma nagrinėti opiausius dienos klausimus — pranešimus apie tai, kas darosi ir daroma Lietuvoje, o po to nustatyti gaires tolimesnei lietuvių tautos kovai už savo teises. Didžiajame Vilniaus seime dalyvavo įvairių luomų, srovių ir pažiūrų žmonės, nevienaip suprantą Lietuvos gerovę ir skirtingai pramatą jos ateitį, todėl nelengva buvo prieiti vieningos nuomonės ir seimui priimtinų nutarimų. Daugiausia ginčytasi dėl Lietuvos autonomijos su seimu Vilniuje. Nors ir pati autonomija ne visų vienaip buvo suprantama, bet karščiausių ginčų kėlė klausimas: kaip tą autonomiją laimėti? Viena buvo aišku visiems, kad rusų valdžia jos geruoju neduos. Vieni reikalavo griežtos revoliucinės, net ginklo kovos, o kiti įrodinėjo, kad, nepasiruošus keliant ginklą prieš galingesnį, galima visą autonomijos reikalą sužlugdyti. Labiausiai kun. J. Tumas ragino veikti ne kruvinu būdu, taip kaip padarė suomiai. Daugumas suvažiavusių tam pritarė.

Visa pirma diena buvo paskirta atstovų pranešimams bei jų individualiems reikalavimams išgirsti. Visų reikalų proporcija ir pačios bendrosios gairės išryškėjo tik antrą posėdžiavimo dieną, kada kalbėtojai atvėso nuo savo detališkų reikalavimų, kada išvydo, jog seimas dar visko negalės tikrovėje realizuoti.

Po visų ginčų, rezoliucių komisijai pasisekė sutraukti kalbėtojų reikalavimus į 4 punktų nutarimą. 1-me buvo konstatuota, kad "dabartinė caro valdžia yra pikčiausias mūsų priešas". 2-me kalbama apie "Lietuvių Autonomiją", nurodant, kad "Toji autonomiškoji Lietuva, su seimu Vilniuje, turi būti sudaryta iš dabartinės etnografiškos Lietuvos, kaip branduolio ir tų pakraščių, kurie dėlei ekonomiškų, kultūriškų arba kitų priežasčių traukia prie to branduolio ir kurių gyventojai priklausyti prie jo panorės". 3-me nurodoma, jog, norint iškovoti autonomiją, "pirmučiausiai reikalinga yra galutinai sugriauti dabartinę prispaudimo tvarką... o kol kas reikia: nemokėti jokių mokesčių, uždarinėti monopolius, neleisti vaikų į rusiškas pradėdamąsias mokyklas, neiti į valsčiaus teismus ir visas kitas dabartines valdžios įstaigas, neleisti savo brolių į kariuomenę, reikalui priėjus, streikuoti visiems darbo žmonėms miestuose ir sodžiuose". 4-me reikalaujama, kad valsčiuose visi reikalai būtų vedami "prigimta žmonių kalba", o mokyklos būtų tautiškos ir kad patys krašto žmonės rinktų sau mokytojus.

Seimui pasibaigus, P. Vileišio spaustuvėje buvo atspausdinta 36,000 egz. tų nutarimų ir jie plačiai paskleisti po visą Lietuvą. Seimo dalyviai, sugrįžę į namus, pradėjo tuos nutarimus vykdyti, ypačiai Aukštaičiuose ir Sūduvoje. Deja, baisios rusų valdžios represijos neleido tuos nutarimus įgyvendinti. Tačiau pats seimas lietuvių tautos žygy į laisvę turėjo didelės reikšmės. Jo reikalavimai buvo išeities tašku, siekiant nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo.

Rūmai Vilniuje, kuriuose 1905 m. posėdžiavo Didysis Vilniaus seimas

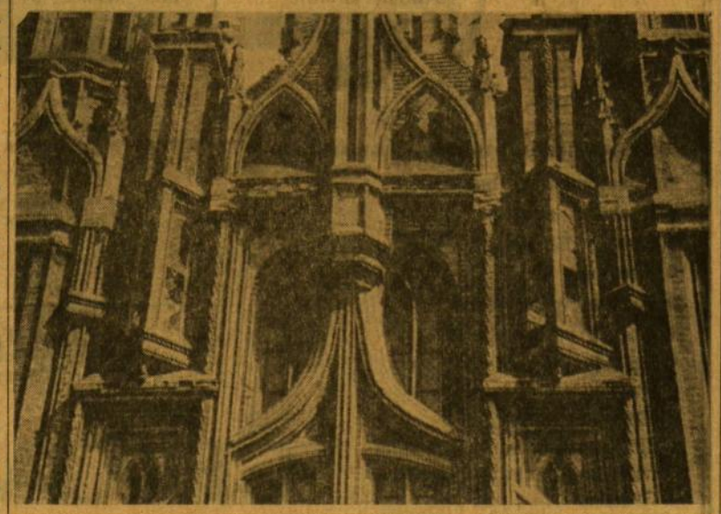

Liepsnojanti Vilniaus gotika — Šv. Onos bažn. fasado fragm., XVI a.

INTERMEDIJŲ MOZAIKA KAIMIEČIŲ PREMJEROJE

ST. MERINGIS

Mes šiaurėje atvirų žodžių žmonės.

Kazys Almenas "Upė į rytus, upė į šiaurę".

Lapkričio 20 d. Chicagos Baleto teatro scenoje "Antrojo kaimo" trečioji premjera susidėjo iš trijų dalių ir net 24 paskirų programos numerių. Spektaklio chronomontažas rodė: kai kurie vaidinti mažmožiai užtruko vos kelias sekundes, gi ilgesnieji tęsėsi keletą minučių. Bendras įspūdis: iš įvairiaspalvių smulkmenėlių bandyta sulipdyti premjerinę programą.

Daugelis vaidintų mažmožių sudarė tai, kas vadinama intermedijomis. Ir kas įprastai pateikiama neilgai užtrunkančių pertraukėlių metu (keičiant scenovaizdį, duodant laiko aktoriams persirengti, sutvarkant padargus ir t. p.). Tokia veik dominuojanti intermedijinė programa yra naujovė ir eksperimentas. Gi naujybė ir nelauktas bandymas, kaip žinoma, rišasi su laimėjimo bei galimo nepasisekimo rizika. Lygiagrečiai kelia ir pavojų: ar panaši mozaikinė programa prilips prie žiūrovų širdžių? Antra vertus, toks sceninis veiksmas iš spektaklio dalyvių reikalauja veik žaibiškos vidinės transformacijos ir techninio bei meninio virtuoziškumo.

Sekantieji premjeros spektakliai akivaizdžiau parodys, kiek tuose spėjimuose ar nuvokimuose yra pagrindo. Nes publika yra savarankus sprendėjas ir vadovaujasi savaisiais (neįspėjamais!) patikimo ar atliepio nuosprendžiais.

Šios "Antrojo kaimo" programos tematika nėra pernelyg originali. Pakankamai yra televizijos ir amerikinių lengvojo žanro vaidinimų (tiesioginių arba atsitiktinių) atsispindėjimų. Į lietuviškos būties aštresnį aktualumą, regis, pretenzijų teturi **Beau Monde, Krivulės klubas, Kokia tavo linija** (ar negeriau būtų: **Koks jūsų verslas?**) ir **Neįpratęs, kaip esu, prie viešo kalbėjimo.** Deja, šie škicai nei ryškesniais charakteriais, nei stipresniais tekstais nėra apdirbti ir forminiai dar nebuvo užbaigti.

Tobuliau techniškai paruoštas yra įžanginis **Baletas.** Savaiminiai užkulisiais efektais patraukia **Užburtoji violončelė** ir O'Neill'iškose "keisto žaidimo" nuotaikose parodija - šokis. Tikresni numeriai — **Sir Walter Raleigh, Geroji mama, Sodoma ir Gomora.**

Kitus numerius gelbėjo vaidybinės prošvaistėlės. Bet apie tai kiek vėliau.

Premjerą apgalvojant, atbėgo negeros mintys: ar neįsigeidė antrakaimiečiai patriumfuoti įgyto kapitalo nuošimčiais? O gal atsiliepia Kazio Almeno pasitraukimas? Ar paveikė dar neįprastoje scenoje premjerinio pakilaus ūpo nelauktas netekimas?

Jau pats faktas, kad naujai paruošta programa rodyta erdvesnėje, negu kad anksčiau per premjeras buvo įprasta, scenoje (kompaktiškesnėse anuomet sąlygose — mažesniame plote) galėjo iššaukti pasimetimą. Reiškinys normalus ir per ateinančius spektaklius bus nugalėtas. Nors, kaip atrodo, kiek atsiliepė premjerai.

Šia proga norėtųsi atkreipti dėmesį, jog veiksmui neišnaudojamas dėkingas **prosceniumas,** t. y. parankus tarpas prieš uždangą. Čia pat pastebimi ir pastatyminiai neapdairumai: tas pats stalas, apdengtas tąja pačia staldengte, visada statomas vidury — toje pačioje vietoje, kėdžių sustatymo topografija visada vienoda, tolyginiai kartojasi mizanscenos ir t. p.

Achilo pėdos — tekstai! O juk nestinga rašytojų - meninkų! Juos galima, tur būt, priprašyti bent vienu programos numeriu pradžiuginti. Nepa-

(Nukelta į 4 psl.)

LIGONINĖ

Domingos Monteiro

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio)

— Ne. Pasakok toliau.

— Gerai. Tamsta moki klausytis taip, kad malonu kalbėti. Aš visad buvau labai kalbus... Tamstai pasakysiu vieną: nepasitikėk tylenais; arba jie neturi ko pasakyti, arba ruošiasi iškrėsti kokį pokštą. Mano tėvas daug kalbėdavo, ir jeigu dar gaudavo išmesti taurelę, būdavo tiesiog malonu jo pasiklausyti. Susišaukdavo vaikus ir sekdavo jiems nebūtas pasakas. Mano motina jam sakydavo: "Tu juos padarysi tokiais melagiais, kaip tu pats". Jis gi atsakydavo: "Moteriške, nesirūpink; niekas tikrai nežino, nei kas yra tiesa, nei kas melas". Jis pasimirė, man beeinant vienuoliktus metus. Jis buvo mūrininkas ir nukrito nuo pastolų. Mirė ligoninėje. Tas pat gali nutikti ir man, nes tokie dalykai yra paveldimi. Ar tamstai neatrodo?

— Ne, nemanau, — atsakė Faustas Salema. — Tačiau, kas gali žinoti...

— Aš netvirtinu, kad taip atsitiks... bet labai gali atsitikti... Tikra yra tai, kad mano motina dvejus metus dirbo kaip vergė. Ji siūdavo namie, o mano sesuo, vyresnė už mane, šeimininkavo. Aš bėgiojau su užsakymais. Du jaunesnieji nieko nedirbo, tik nuolat prašė duonos. Šiaip taip išsiversdavome. Blogiausia buvo tada, kai mano motina, kuri tuomet buvo dar jauna, antru kartu ištekėjo.

Šiandieną aš suprantu ir atleidžiu jai, bet anuo metu jaučiau tokią neapykantą, jog nežinau, kaip neuždusau. Pradėjau rėkti, verkti, įžeidinėti ją... Vadinau ją biauriausiais vardais, kokius tik žinojau (o jų turėjau nemažai). Mano patėvis, kuris jau buvo atsigulęs, atsikėlė ir norėjo išeiti. Tada mano motina, pabalusi iš pykčio, tačiau manęs nemušdama, man pasakė: "Tu, niekše, man už tai sumokėsi, sumokėsi". Prisipažįstu, palikau susirūpinęs. Kodėl motina manęs nemušė, turėdama tokią lengvą ranką? Po dviejų dienų sužinojau. Ak, netgi nenoriu prisiminti. Šiaip ar taip, juk ji buvo mano motina. Betgi, to nepaisant, nusivedė mane pas teisėją ir mane apkaltino, kad aš ją mušęs akmeniu ir pavogęs visus jos pinigus. Ir iš tikrųjų, jos viršugalvyje buvo guzas. Kaip sugebėjo ji gauti, aš nežinau, tačiau esu tikras, kad iš pagiežos ji pati gumbą užsimušė. Tuo būdu ji turėjo gerą įrodymą su liudininkais ir visa kita...

Iš baimės vargšė mano sesuo į visus teisėjo klausimus atsakė taip. O kai dėl niekšo patėvio, jis teigė, jog iš mano rankų atėmęs akmenį. Taip gražiai viską nupasakojo, kad teisėjas, geras senukas, vargu ar abejodamas, įtarė mane ir paklausė: "Vadinasi, nenaudėli, tu ne tik pavogei pinigus, bet dar ir mušei savo motiną?" Aš nežinau, kas su manim įvyko, — mano liūdesys ir pyktis buvo tokie stiprūs akivaizdoje šitokios neteisybės, kad atsakiau: "Ne, aš jos neapvogiau, bet tik mušiau". Nežinau, kodėl taip atsakiau, tačiau galėčiau prisiekti, kad mano tėvas, iš Ano pasaulio, pakuždėjo tuos žodžius (jis buvo toks geras ir toks melagius), norėdamas ją apginti. Aš buvau dvejiem metam pasiųstas į pataisos namus.

Per tuos dvejus metus mano motina nė karto neatėjo manęs aplankyti. Ir aš kartais naktimis verkdavau iš pasiilgimo jos ir savo brolių bei seserų. Kaip ir visi vaikai, praėjus tam pirmam maištui, užmiršau skriaudą. Lankymo dieną, o tai būdavo sekmadieniais, aš jos laukdavau. Tačiau ji niekad neateidavo, ir mano draugai iš manęs šaipydavos. Jų pašaipos toli nesiekdavo, nes faktas, kad čia buvau už motinos mušimą, jiems įtaigojo pagarbą ir baimę. Jeigu užsimindavo apie tai, ar mane įžeisdavo, aš puldavau juos ir dėl to ne vieną valandą išsėdėdavau uždarytas vienutėje. Susidariau baisią ir neužtarnautą reputaciją.

Kuriam laikui praėjus, pradėjau tvirtinti, kad visa tai melas, tačiau nesugebėjau išaiškinti, kodėl melas, todėl niekas man nepatikėjo. Bet jeigu ir būtų patikėję, nieko nebūtų pasikeitę. Juk dažnai žmonės patiki visokiems gandams, o netiki girdimai tiesai.

Taip pat jie mane pravardžiuodavo žurnalistu, nes aš skaitydavau visus čia patenkančius laikraščius. Aš gerai žinojau, ko aš juose ieškojau. Aš norėjau patenkinti savo smalsumą žiniomis iš pasaulio, kuris mane lydės iki mirties, o taip pat tikėjaus rasti kokią užuominą apie mano motiną ir brolius. Ir, žinoma, niekad nieko nerasdavau.

Tamsta negali įsivaizduoti, ką galima patirti iš senų laikraščių. Tai ne dienos naujienos... Jie beveik viską supainioja. Naujieji žmogų pamoko, kai palygini tai, kas bus, su tuo, kas yra.

Kol ten gyvenau, niekad negalėjau išmokti jokio amato, arba tikriau išmokau visus. Visad turėjau bėgioti iš raštinės į raštinę dėl mano ydingo būdo ir blogo vardo. Gyvenime jau taip atsitinka: žmogui ant nugaros prilipdoma etiketė, kurios nė pats velnias nebegali nuplėšti. Tiesą sakant, aš irgi nesu iš tų, kurie mažai ką žino, bet gerai žino. Aš viską žinau, bet blogai. Tai ne kartą man buvo naudinga, tačiau dažnai ir pakenkė.

Atlikus bausmę, viršininkas pasišaukė mane ir pasakė pamokslą. Ne viską atsimenu, ką pasakė, tačiau gerai įsidėmėjau jo žodžius apie paslaugą, kurią visuomenė man suteikė, "pataisydama mane ir atitolindama nuo blogio", ir apie mano pareigą jai. Aš palikau jai skolingas (galiu tamstai pašnabždėti, nes niekas negirdi) kuprą sielo-je, kurios niekad negalėjau ištiesinti. Tamsta, tur būt, dar nepastebėjai mane esant kupriu iš vidaus.

Tamsta nori pavyzdžio? Kai kas nors numiršta šitoje salėje, man visad labai skaudu. Nepaisant to, kad esu matęs daugelį žmonių mirštant, niekad nesu su tuo apsipratęs. Bet buvo galima pastebėti, kaip kad tamsta galėjai matyti, kai aš slaugui padedu išnešti mirusį, visad einu labai patenkintas ir netgi kartais (lai Dievas man atleidžia)) noriu švilpauti, nes žinau, kad šis jau nebeišneš manęs. Paskui, sugrįžęs, kai pažiūriu į tuščią lovą, noriu verkti. Ar tai nėra kirminų pagrauztos sielos ženklas?

— Ne, man neatrodo, — atsakė Faustas Salema, kurį šis spalvingas ir dramatinis pasakojimas pradėjo dominti. — Žmogaus siela turi prieštaringų akstinų, ir kas nuostabiausia, jie gali kartu reikštis. Pavyzdžiui aš, kuris čia esu, išgyvenęs laikotarpį, kurį kiekvienas (ir aš pats) būtų laikęs pavydėtinu, pradedu jausti tam tikrą džiaugsmą savo nelaimėje.

— Gal būt, — pertraukė Numeris 13, iš padilbų į jį bežiūrėdamas, — bet tamsta turėsi man atleisti, jei aš pasakysiu vieną dalyką. Jeigu man reikėtų tamstai duoti pravardę, aš tamstą praminčiau "Aiškintoju", nes tamsta viską išaiškini, tuo gi tarpu dauguma daiktų neturi jokio išaiškinimo. Jie yra tokie, kokie yra, todėl kad yra.

Tamsta žinai, ką aš pasiėmiau, išeidamas iš pataisos namų? Maišelį su pora marškinių, vieną porą kojinių, senų laikraščių ryšuliuką ir aštuonis centus kišenėje. Tuos aštuonis centus užsidirbau, padarydamas keletą popierinių krepšelių. Taip apginkluotas bei globojamas, įžengiau į gyvenimą.

Netrukus, kaip šūvis įlėkiau į mano motinos namus, nes nepaprastai norėjau ją pamatyti, apkabinti ir atsiprašyti už tai, ko nebuvau padaręs. Nuolat girdėdamas tvirtinimus, kad aš ją mušęs, aš pats jau nebežinojau, ar aš ją mušiau, ar ne. Ir šiandieną ji, vargšė, aštuoniasdešimtmetė moteriškė, taip pat nėra tikra, nes kartą, kai susirgusiai įdaviau vaistus, man pasakė: "Gerai, išgersiu, sūnau, išgersiu, tik vėl nemušk manęs".

Ir taip, ji pati tuo patikėjo, nes atsitinka, kad dažnai, bekartojant melą ir gailintis dėl jo, kadangi jau nebegalima grįžti atgal, įtikime į tą melą, kad išvengtume sąžinės graužimo. Taip esti, kai meluojame

(Nukelta į 4 psl.)

MOZAIKA KAIMIEČIŲ PREMJEROJE

Chicagos antrakaimiečiai: iš kairės į dešinę sėdi — R. Jurkūnaitė ir R. Stravinskaitė, stovi — J. Žukauskas, V. Demereckis, R. Vėžys, R. Aninkevičius ir R. Stakauskas. Nuotr. V. Noreikos

Atkelta iš 3 pusl.

kenktų ir skirtingų režisierių patalkavimas. Bet tai yra didaktika, o buvau redaktorių įspėjęs, jog noriu šį sykį pamokymų kritikoje išvengti.

Vaidybinės antrakaimiečių savybės, jų savitumas, dorybės ir silpnėjimai.

"Antrasis kaimas" — plačiau pripažinta ir įvertinta saviveikla. Skelbiasi, jog bando pasijuokti iš gyvenimo. Humoro pojūtis ir jo transliacija — savaime neblogi dalykai. Tik vis dėlto norisi, kad humoras būtų rafinuotesnis ir originalesnis. Antrakaimiečiai, patys vaidinimų tekstus sudarydami, save dažnai nuskriaudžia. Tai reikia dar kartą įkyriau pakartoti.

Septyni "Antrojo kaimo" stulpai — užsidegę, ištvermingi ir sceninei sferai tinkami žmonės. Kiekviena ir kiekvienas jų turi gerus duomenis, taisyklingą tarseną, gražią žodinę išraišką. Tačiau scenai būtina literatūrinė kalba ne visų dar yra nugalėta. (Per premjeros vaidinimą pasitaikė antrakaimiečiuose iki šiolei nepastebėtas reiškinys: ne tinkamas kirčiavimas!)

Vaidyboje jie yra ieškotojai. Bandą pažinti bei nugalėti techniką. Kai kuriais atvejais jau ir pažangos padarę. Pavyzdžiui, stengiantis apvaidinti nesamą rekvizitą: gėrimų taures, lektūrą, kitokius daiktus. Dar nemoka veiksmą paruošti priešveiksmiu, sukelti kulminaciją, pastatyti gabalui "tašką", sudaryti įtampą, iššaukti komedijinį konfliktą ir t. p. Tačiau žinovai teigia, jog aktoriškas amatas yra vienas sunkiausiųjų: jo pramokti reikia laiko ir darbo. Betgi, kiek pajėgumas leidžia, antrakaimiečiai į palinkimą žiūri rimtai: pateikia, pagal išgalę, tinkamai surepetuotus škicus, intermedijas ir kitoniškus savojo repertuaro numerius.

Visi spektaklio dalyviai gali pasidžiaugti vaidybiniais džiugiais netikėtumais ir mažais histrioniškais laimėjimais. Skirtingų spalvų surado Ramunė Jurkūnaitė, Romas Aninkevičius (ypač televiziniame verslo spėjime), Rimas Vėžys (Lapė ir vynuogės). Sveikintinas naujokas Jonas Žukauskas, turįs ne vien gabumo, bet parodęs muzikalumą ir sugebėjimą dainuoti. Vytautas Demereckis iš visų dalyvių išsiskiria skirtingu savitumu: šypsenos veide vengimu bei lyrine melancholija, daina, bei gitaros akompanimentu. Didžiausią darbo apkrovą spektaklyje kėlęs Romas Stakauskas turi vadinamos "teisybės", stiprios ištvermės, rodo didelį pareigingumą bei entuziazmą, bet vaidybiniai labiausiai pasikartoja, dėl ko dalinai kalta būna skirtingose vaidmenyse vienoda išvaizda. Ūsai ir barzdelė tapatybę dar labiau sustiprina. (Tai būtų nekenksminga, jei visi dalyviai išrastų sau atitinkamas "kaukes"). Tiksli, sceniniai nuoširdi buvo Regina Stravinskaitė, premjeroje naujoms spalvoms šansų nedaug teturėjusi.

Antrakaimiečiai vaidina be grimo. Retais atžvilgiais panaudoja peruką, bet vien tik pabrėždami farsinę situaciją. Kostiumais šį sykį sau nedaug ką padėjo. Režisūriniai talkininkavo Levis Barauskas, kuriam, matyt, labiau rūpėjo aktoriško tobulėjimo pagalba, negu kad pastatyminiai užmanymai ir jų drąsesni įgyvendinimai.

Antrakaimiečiai nėra sustingę. Betgi tam, kad būtų proga vaidybiniai šviežiau prašnekti, turi būti tinkami skriptai, ryškūs personažų charakteriai, nelauktos situacijos. Intermedijų ir blankios arba pigios tematikos rėmuose nėra per didelių kūrybinių galimybių. O "Antras kaimas" jau turi teisę pasinerti į prasmingesnius meninius ieškojimus! Smulkūs virtinėlių burbuliukai visada atneš ir menkesnius rezultatus. Tai pasiliks vien menkavertė pramoga, vien (kad ir nekenksmingo!) išdykavimo mažiau prasmingas žaismas. Savaime atslinks ir blogi štampai ir nedidelės vertės rutina. Manuoju patarimu, antrakaimiečiai turi bandyti ieškoti prasmingesnės ir žymesnio atsakingumo lydimos ateities.

Humoras turėtų būti toks, kad žiūrovai, net po kelių dienų prisiminę, jaukiai iš naujo nusišypsotų ar net garsiau prasijuoktų. Toks humoras plačiai pasklinda, o kartais įsijungia net į tautosaką.

Premjeros vaidinime spontanų juoką buvo iššaukusios dvi replikos: "Kas atėjo? — Kas ėjo, tas ir atėjo" bei mažos tautos atstovų problemą įsigyti didžiulį mechaniniai muzikinį instrumentą "galingumo demonstraciją". Panašių paveikių ir sąmojingai gudrių posakių, deja, nedaug tėra buvę.

Susidaro įtarimas, kad antrakaimiečiai nemėgsta kritiškų žodžių. Tai galima buvo pastebėti nuo pat pirmosios premjeros nepalankesnių ar aštresnių vertinimų. Gal leistina čia priminti, jog kritikos paprastai baidosi ir dėl jos nemigos kančias pergyvena tik menkoki, bičiuliškų korepspondencinių ditirambų išpaikinti, scenos saviveikliininkai. Turį tikslą ir jaučią savajam darbui pagarbą, nei garbinamom giesmėm neapsvaigsta, nei dėl karčių ar nepalankių vertinimo žodžių savųjų kepenų neerzina.

—o—

ATSIŲSTA PAMINĖTI

● **Birutė Pūkelevičiūtė, AUKSO ŽĄSIS.** Pasakiška trijų veiksmų komedija, 1962 m. laimėjusi Pasaulio lietuvių bendruomenės Jaunimo dramos konkurso pirmąją premiją. Lietuviškos knygos klubo leidinys 1965 m. Knyga iliustruota to paties vardo filmo nuotraukomis. Viršelis Kazio Veselkos, 160 psl., kaina $2.00, gaunama "Drauge".

● **Pranas Naumiestiškis, BAISUSIS BIRŽELIS.** Trys dramos veikalai: Baisusis birželis, Varpinė ir Šiaurės pašvaistė. Išleido Immaculata 1965 m. Leidinys didelio formato, 238 psl., viršelis ir tituliniai piešiniai Vytauto Igno, kaina $3.50, gaunama "Drauge".

Sėkmingai darančią biznį ir aptarnaujančią lietuvius virš 40 metų

Kai ruošiate planus ateičiai, turėkite galvoje kaimynystėje esančią finansinę įstaigą —

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM · MEMBER · FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION · SAFETY OF YOUR SAVINGS · INSURED UP TO $10,000.

Turtas virš $50,000,000.00

KURIOJE JŪSŲ, KAIP TAUPYTOJO, pinigai yra geriausiai apsaugoti ir neša Jums papildomas pajamas.

● **PRAKTIŠKA** — galite taupyti bet kokią sumą bet kuriuo laiku, pagal jūsų taupymo planų reikalavimus.

● **PELNINGA** — didesnis negu vidutiniškai mokamas dividendas du kartu į metus pridedamas prie jūsų sąskaitos leidžia lengviau siekti tikslų.

● **PARANKI** — vieta patogi ir seniai įvestas taupymo paštu skyrius leidžia dar daugiau sutaupyti.

● **SAUGI** — nes visos santaupos iki $10.000.00 apdraustos valstybinės JAV valdžios įstaigos.

KAIP NAMŲ PIRKĖJAS Jūs galite gauti paskolą pagal savo reikalavimus ir paruošta biudžetą.

● **NAMĄ GREIČIAU ĮSIGYSITE,** nes mūsų paskolos leidžia greičiau išmokėti skolas ir tapti savininku.

● **ĮSIGYSITE JĮ LENGVIAU,** nes mūsų į nuomą panašūs mėnesiniai išmokėjimai apima paskolą. nuošimčius ir kitus mokesčius.

● **ĮSIGYSITE JĮ BE RŪPESČIŲ,** nes kaimynystėje esanti draugiška mūsų įstaiga yra pasiruošusi Jums patarnauti.

Savo nariams turime pilną patarnavimą:

- Bonai mokslui baigti
- Paskolos namams
- Kalėdų Klubas
- Atostogų Klubas
- Šeimos apdrauda
- Notaro patarnavimas
- Visokių rūšių apdraudos
- Nemokamas kambarys susirinkimams
- Mokame čekius ir duodame nariams specialius Money Orderius
- JAV pašto ženklai
- Parduodame ir išperkame JAV bonus
- Du dideli kiemai automobiliams pastatyti
- Vokai taupyti paštu
- Saugios depozitų dėžės
- Keleivių čekiai.

JOHN PAKEL
Chairman of the Board

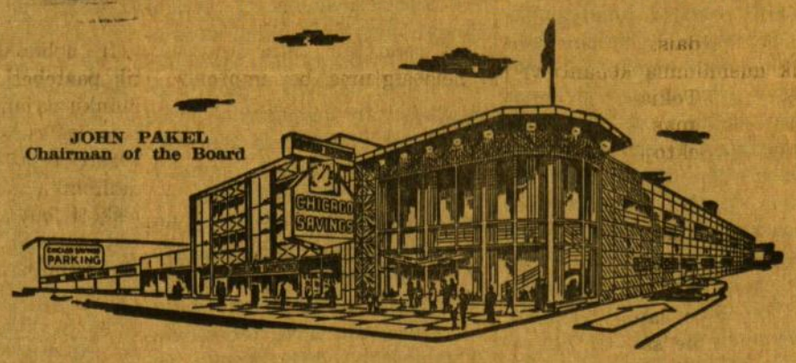

CHICAGO SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Avenue — Tel.: GR 6-7575

VALANDOS:

PIRMADIENĮ . . . 12:00 P.M. — 8:00 P.M.
ANTRADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 4:00 P.M.
TREČIADIENĮ visą dieną uždara.
KETVIRTADIENĮ . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
PENKTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 8:00 P.M.
ŠEŠTADIENĮ . . . 9:00 A.M. — 12:30 P.M.

LIGONINĖ

(Atkelta iš 3 psl.).

sau patiems, ką paprastai daro beveik visi žmonės.

Taigi, kai pasiekiau josios namus, jos jau neberadau. Ten jau gyveno man nepažįstami žmonės, o prieš juos dar kiti. Užėjau pas kaimynę ir ją paklausiau apie Oną Falcoa, ir sužinojau, kad prieš pusantrų metų ji iš ten išsikraustė nežinia kur. Geroji moteriškė, pasauly yra gerų žmonių, norėjo man duoti užkąsti, prašydama pasilikti. Aš pradėjau verkti ir išėjau į naktį, bėgdamas, bėgdamas, kaip persekiojamas šuo. Aš tesustojau, tik atsidūręs už miesto, ant vieškelio, beveik prie Sacaveno. Niekas nežino, ką trylikametis, be tėvų berniukas kenčia, nakčia pasimetęs vieškelyje. Vargu ar yra kas baisiau. Prisipažinsiu: buvau persigandęs ir meldžiaus. Nežinau kam ir kodėl. Viena tėra tikra, kad meldžiaus, ir malda man suteikė drąsos ir paguodos. Todėl per visą savo gyvenimą niekad nepalioviau meldęsis.

Po kelių dienų aš jau buvau akmenų skaldytojo tarnu, o paskui, tegul Dievas man atleidžia, buvau viskuo: dailide, šaltkalviu, prievaizda, vežiku, krovėju, negi policininku.

Kai dėl mano motinos, aš ją tepamačiau tik po dvidešimties metų, kai buvau vedęs ir turėjau du vaikus. Tada aš buvau prievaizda Azambužoje. Tamstai pasakysiu, kaip tai atsitiko. Vieną sekmadienio popietę, aš iš miesto ėjau į kaimą, truputį kaušteléjęs, kai pamačiau moteriškę, kuri sustodavo, man staptelėjus, o kartais mane pralenkdavo, gi kartais atsilikdavo užpakalyje. Tai mane sudomino, ir aš kreipiaus į ją, sakydamas: "Atrodo, lyg tamsta nori mane užpulti..." Aš persigandau ir mikčiodamas ištariau: "Arba aš esu girtas, arba tamsta esi..."

Ji ėmė verkti ir atsakė: "Taigi, esu, esu. O tu esi Žoakinas, manasis sūnus..."—"Tavasis sūnus? Aš niekad neturėjau motinos, žinai?"

Tačiau negalėjau ilgiau tęsti, ir pats nepajutau, kaip rankom ją apkabinau. Nuo tada ji gyvena su manim. Ji papasakojo man, kad ieškojusi manęs ,gailėdamos ir ilgėdamos. Aš nežinau, ką apie tai galvoti, tačiau, šiaip ar taip, garbė Dievui.

Po ilgos tylos Numeris 13 tęsė:

— Aš tamstai papasakojau šį įvykį ne dėl to, kad manytum mane buvus nelaimingu. Ne. Tikrai nelaimingas niekad nebuvau. Yra žmonių, gimstančių nelaimingais, ir nors kažin kiek jų gera patiria, nelaimingais pasilieka visados. Kiti, kaip aš, gimsta laimingi, ir netgi visi pasaulio blogumai negali iš jų atimti džiaugsmo. Tamsta gali patikėti, kad, kai kuriomis dienomis, kai jaučiuos geriau, netgi noriu dainuoti ir šokti, nepaisant viso to liūdesio. Kai kas tai laiko blogu ženklu, o aš priešingai, geru likimo atlyginimu, savotiška Dievo teisingumo apraiška...

Numeris 13 nutilo. Salėje spinksėjo žalia šviesa, kaip švyturys tamsioje jūroje. Budinčio slaugo baltas šešėlis buvo sustingęs. Salėje susitelkė keista ramybė. Atrodė, lyg pagijimo ir laisvės sapnas pleveno virš lovų.

V.

Atėjo balandis, ir nors kaip būtų buvusios storos sienos, ir kaip sustingęs ir nejudąs laikas, ligoninėje galėjome jausti pavasarį. Retkarčiais bailus saulės spindulys perskrosdavo kiemo tamsą, įsiskverbdavo virpąs ir neryžtingas, ir palikdavo kaip įtempta styga, nematomų rankų ištiesta. Ligonių akys įsikibdavo į jį su viltingu netikėtumu ar su beviltišku kartėliu.

Kitokios kvaptys pakildavo ir droviai įsibraudavo pro pusiau pravertus langus. Nosys, nepratusios prie tokios švelnios glamonės, prasiverdavo kaip ištroškusios burnos iščiulpti tą daiktų sielos eterinę formą. Vieniem pavasaris buvo atnaujintos gyvybės dvelkimas, nuostabaus džiaugsmo sulčių prisiminimas. Kitiem gi — džiovininkams ir širdininkams — buvo baisus laikotarpis, išmargintas kraujospiaudžiais, sunkiu alsavimu, nervų krizėmis, kuriuos sukeldavo staigios oro atmainos.

Faustas Salema buvo beveik sveikas. Kasdieną jis jautė savo kūną atgaunantį jėgas, ir tam tikras fizinis nerimas pakeitė vidinį nekantrumą, kuris jį kankino ištisais mėnesiais.

Jam atrodė, kad jis naujai atgimė, ir jame augąs judėjimo troškimas buvo ne kas kita, kaip sveiko organizmo vitalinis instinktas. Jis beveik užmiršo savo praeitį, į ją žiūrėjo dabar taip, lyg ji būtų buvusi kito asmens, kurį jis kadaise pažino, su kuriuo buvo susirišęs labai tampriais ryšiais, bet kuriam jis buvo visiškai abejingas. Be to, jis visiškai nesiilgėjo to kito asmens praeities. Pirmą kartą savo gyvenime jautėsi laisvas, išgyveno neišsakomą ir beribę laisvę. Ir to laisvės bei jėgos jausmo jam pakako būti beveik laimingam. Keli draugai atėjo jo aplankyti. Galiausiai buvo suradę jį... Tačiau jie buvo draugai kito žmogaus, kuris jo jau nebedomino.

Jų liūdesys, matyt, buvo nuoširdus, tačiau, žiūrint iš esmės, šis liūdesys nesiekė toliau egoistinės užuojautos būtybių, įpratusių sutapatinti svetimus skausmus. Užjaučia ir kenčia tik todėl, kad mintyse save stato į kenčiančiųjų vietą.

Iš tų tik nedaugelis pasiliks jo draugais, tik tie, kurie po praeinančia ir užslėpta jo forma atrado jo tikrąjį aš. Tačiau tokių buvo labai maža.

Dabar jo draugais buvo tie, kurie čia gulėjo, kurie jį lydėjo kovoje tarp gyvenimo ir mirties, duodami jam tylią bei visišką savo drąsos ir likimui atsidavimo pamoką. Šitie, ir jiems panašūs išoriniam pasauly, dirbdami, kovodami, be jokių paskatinimų ar atlyginimų, pajungti amžinam prakeikimui. Šitie, taip, nes jam parodė tikrą gyvenimo prasmę, tokią skirtingą nuo ano vienišo ir egoistinio sapno, kokis buvo jojo.

Jo draugais buvo Numeris 13 ir Karolis, anas vargšas dvidešimties metų vaikinas, džiovininkas, niekad nepažinęs tėvo, nei motinos, ir kuris ten buvo priglaustas geraširdžių gydytojų dėka, nes neturėjo lėšų sanatorijai, nei jėgų dirbti. Liga sustingo, ir jo mirties jaunikio veidas, nulipdytas iš tyro vaško, buvo toks švelnus, kad atrodė, jog esąs išskaptuotas. Taip pat jo draugu buvo ir tas senis paralitikas, kuris vos begalėjo kalbėti, bet kuris galva atžymėdavo muzikos ritmą, kai salėje grodavo radijas, ir kurio akyse žėrėjo neužgęstantis džiaugsmas.

(Bus daugiau)

V. Vaičaitis — Tiltas
Iš Lietuvių dail. sąjungos parodos Čiurlionio galerijoje

ŠIEMETINĖ DAILININKŲ SĄJUNGOS PARODA

Padriki įspūdžiai, ją aplankius

KAZYS BRADŪNAS

Chicagoje jau taip yra, kad kas ką berengtų, visokiuose baliuose bei vakarienėse publikos dar vis nepritrūksta. Negalima būtų skųstis, kad jos ryškiai stokotų ir kultūrinio pamušalo susibūrimų progose. Tačiau, jeigu baliuje, gero tikslo vakarienėje ar šiaip be pagerbimo neištvėrusio pagerbime būna apsčiai žmonių, tai sakome, kad viskas gerai pavyko ir jau pasiekta tai, ko norėta. Betgi spektaklį, literatūros vakarą, koncertą ar dailės parodą gausi publika neišgelbsti, jeigu veikalas prastas ir aktoriai prastai vaidina, jeigu rašytojai skaito, o klausytojai snaudžia, jeigu solistai dainuoja, muzikai groja, o auditorija norėtų ausis užsikimšti, jeigu parodos rengiamos skambiais vardais, o žiūrovas regi tik nusiminimą keliantį vidutiniškumą. Tokiais atvejais publikos gausumas jokiu būdu nereiškia pasiektojo rezultato vertę.

*

Stabtelėjant prie šiemetinės Lietuvių dailininkų sąjungos tradicinės parodos Čiurlionio galerijoje, Chicagoje, lapkričio 20—28 d. negalėtume sakyti, kad ji meno mėgėjų būtų buvus nelankoma, nežiūrint šykščios priešparodinės reklamos. Paprastai visi savaitgaliai Jaunimo centre yra perpildyti įvairiais parengimais, susirinkimais, konferencijomis, ir žmonių tomis dienomis čia visada lyg bičių avilyje. Atėję vienur, ta pačia proga užsuka ir į vykstančią parodą, per daug nesigilindami, kas ją beruošia ir kokia ji bebūtų. Tad rengėjams ir galėjo atrodyti, kad apsieitina ir be platesnės priešparodinės informacijos bei reklamos.

Tačiau tiek parodoje dalyvaują dailininkai, tiek parodos rengėjai kiekvienam parodos lankytojui, net ir iš atsitiktinumo jon pakliuvusiam, turi parodyti tokiais atvejais įprastą respektą pačiu neatkištiniu parodai prisirengimu, juo labiau, kai paroda reprezentuoja, kaip vardas rodytų, plačios apimties mūsų dailininkų sambūrį. Manytume, kad šį kartą kaip tik buvo prasilenkta su įprastiniu (net ir Čiurlionio galerijos tradicijoje) etiketu: žiūrovams nebuvo paruošta jokio parodos katalogo, net ir menkiausio autorių ir paveikslų vardinio lapelio. Parodos lankytojas visa tai turėjo atsekti iš prie paveikslų visaip ir visokių formų prilipinėtų popieriaus lapelių. Nekreipdami į tai dėmesio, parodos rengėjai patį savo užmojų iš karto jau pirmu įspūdžiu nupigino.

*

Nepasakytume, kad parodai buvo naudingos ir kitos naujovės. Lig šiol paprastai premijuotinus paveikslus atrinkdavo iš parodoje nedalyvaujančių dailininkų sudarytoji jury komisija. Šį kartą tokios komisijos nebuvo. Kiekvienas lankytojas atskiru lapeliu galėjo pabalsuoti už savo pasirinktuosius premijinius kandidatus. Toks metodas, kaip eksperimentas, yra savotiškai įdomus: jis gali parodyti mūsų publikos skonį ir jos meninį išprusimą. Tačiau pasikliaujant publika, ar nedaroma skriauda pačiam dailininkui?

Neįprastas dalykas buvo ir prie kai kurių paveikslų užrašas NEUŽBAIGTAS. Lig šiol toks precedentas vargu ar pasitaikė lietuvių ir aplamai meno galerijų parodose. Kas kita, kai darbas išstatomas kaip eskizas ar etiudas. Šie terminai taipgi rodo tam tikrą paveikslo neišbaigtumą bei improvizacinį jo sukirpimą, betgi tai jau reiškia mene priimtas ir nusistovėjusias sąvokas ir tam tikrą dailininko darbo rūšį, kurion tačiau negalima būtų įrikiuoti sodriai aliejaus dažais išlyginto paveikslo, prisegant prie jo dar "neužbaigtas". Žiūrovui tada ir kyla klausimai: kas ir kur čia neužbaigta ir kaip tokį eksponatą aplamai vertinti?

*

Į parodos vertinimo smulkmenas neinant, tektų tik pastebėti, kad šiemetinė Sąjungos paroda kiek apvylė, iš jos buvo tikimasi daugiau. Parodoje vyravo tapyba. Čia pirmu įspūdžiu akysna krito A. Petrikonio galdikiškos jėgos irpolėkio darbai ir V. Vaičaičio puikaus spalvinio pajautimo ir geros tapybos faktūrinio žinojimo drobės. Deja, publika savam balsavime Vaičaičio nepastebėjo. Kiti šios parodos tapytojai nieko išskirtinesnio, naujesnio ir geresnio neparodė, ko nebūtų buvę šia prasme regėta jau ankstesnėse parodose.

Grafika ir skulptūra dalyvių skaičiumi buvo taipgi gana negausi, nors Donato Buračo vienintelis parodoje skulptūros eksponatas "Salomė" (medis) rodė toli gražu ne bergždžią skulptoriaus pastangą pasigalinėti su modernios skulptūros formomis.

*

Ir nebūnant pranašu, tektų tik pastebėti, kad Lietuvių dailininkų sąjunga, norėdama ateityje jos ruošiamas parodas paversti reprezentaciniu lietuvių dailininkų pasirodymu, turėtų ieškoti būdų, kaip atvesti parodosna visą eilę pačių ryškiausių dailininkų, kurie lig šiol nėra Sąjungos nariai ir lig šiol Sąjungos rengiamose parodose nedalyvavo. Reikėtų atkreipti ypatingą dėmesį ir į jauniausių, bet rinktinių, jau šiame krašte susiformavusių mūsų dailininkų gausesnį atkvietimą parodosna. O kol šitai Sąjungai nepasiseks padaryti, vargu ar jos rengiamose parodose galima tikėtis stebuklo.

*

Ir pabaigai vienas prašymas visiems parodų rengėjams ateityje: žiūrovui būtų labai paranku, šiaip paveikslą vertinant ar renkantis jį pirkimui, žinoti ir kokia technika ir kokiais dažais jis yra atliktas. Pastaraisiais laikais dailininkams šalia aliejaus dažų plačiai vartojant ir kitokių rūšių dažus, o ir grafikoje nesitenkinant tik pieštuku, visa tai reikėtų pažymėti parodos kataloguos prie kiekvieno paveikslo pavadinimo.

A. Petrikonis — Žaismas
Iš Lietuvių dail. sąjungos parodos Čiurlionio galerijoje

Jeronimas Kačinskas dirigavo "Faustą"

ELENA VASYLIŪNIENĖ

Važiuojant autobusu iš Bostono, pralekiami miestai, kurių nei pradžios, nei pabaigos negali suvokti, nebent labai atidžiai skaitai užrašus, taip labai jie yra panašūs savo išore. Everett, Maiden ir — Melrose. Kiek vienas tų miestų yra sudaręs savo ribų bendruomenę, kuri yra sukūrusi ir savo kultūrinės veiklos vienetus, o jų tarpe ir orkestrus. Vienam tokių orkestrų — Melrose simfoniniam orkestrui tenka garbė diriguoti ir mūsų dirigentui **Jeronimui Kačinskui.** Palyginti su kitų profesijų žmonėmis kompozitorius ir dirigentas Jeronimas Kačinskas yra "išplaukęs" į svetimus vandenis. Jau keleri metai Jeronimas Kačinskas dirba ten su minėtu simfoniniu orkestru, įnešdamas koncertuosna geras programas ir gerą skonį, kurio dirigentui niekad netrūko. Pabrėžiu — Jeronimas Kačinskas jokių vėjų, jokių nuomonių nebuvo suklaidintas ir nesidavė paviliojamas katučių, jei nuo to turėtų nukentėti jo programa. Jo programos visuomet buvo ir yra rimtojo meno, ar kas jį būtų supratęs ar ne.

Lapkričio 12 d. 8 val. v. Memorial Hall salėje Melrose mieste įvyko 114-tas koncertas Melrose simfoninio orkestro, kuris pradėjo jau savo 48 sezoną. Taigi orkestras yra įkurtas jaunų žmonių, kurie šiandieną tik savo jaunystės prisiminimais gyvena: dauguma orkestro narių yra žilagalviai, nors į koncertus yra kviečiamos ir jaunos jėgos, bet pagrindą sudaro jo pionieriai.

Šio koncerto programa buvo

Jeronimas Kačinskas

neįprasta: Rossini uvertiūra iš operos "Sevilijos kirpėjas", Strauso "Till Eulenspiegelio Merry Pranks" simfoninė poema, laukta "Fausto" operos antrosios dalies antroji scena, arba "Darželio scena". Ją sudarė: Intermezo ir Daina (Siebel), Scena ir rečitatyvas (Faustas ir Mefistofelis) Cavatina (Faustas), Scena (Mefistofelis), Scena ir arija "Thulo karalius" (Margarita), "Perlų arija" (Margarita), Scena ir kvartetas (Martha, Margarita, Mefistofelis ir Faustas), Scena ir rečitatyvas (Faustas ir Mefisto), Duetas ir finalas (Margarita ir Faustas). Solistais buvo: Margarita, lyrinis sopranas — Masha Vleck, dainininkė, kuri savo pragyvenimą pelno kaip muzikos mokytoja. Faustas — Robert Bianchi, Mefisto — Harris Poor, mokytojas, Siebel ir Marta — mezzo sopranas Dana Klimoski.

Memorial Hall salė talpina daugiau kaip tūkstantį žmonių: klausytojų buvo gal apie aštuonis šimtus, kas sudarė įspūdį gerai prisirinkusios salės. Iš lietuvių tarpo, kiek pati suskaičiavau, buvo tik 8 asmens, įskaitant ir mane. Gal kas nors, kur nors dar buvo įsiskverbęs, bet labai abejoju. Taigi koncerto klausėsi 722 svetimtaučiai.

Pradžioje stebėjau orkestrą, paskui dirigentą. Jer. Kačinskas keičiasi, jis įgauna lanks-

(Nukelta į 6 psl.)

GARDŽIAUSIA DUONA—BULKUTĖS—SAUSAINIAI—TORTAI

BRUNO KEPYKLOJE KEPA LIETUVIŠKĄ DUONĄ

BRUNO KEPYKLA

Kas Valgo Bruno Duona Visad Žydi Kaip Aguona!

Sav. BRUNO MACIANSKIS
3339 So.Lituanica Ave
Tel- CL 4-6376

SVARBU

DOVANOS ŠVENTĖMS
per
PODAROGIFTS, INC.

PARINKITE DOVANĄ SAVO GIMINĖMS:

220 Park Av. So. (18-tos g-vės kamp.), New York, 10003; Ph. 228-9547
ŠVENČIŲ SEZONUI, Specialiu susitarimu su V/O VNEŠPOSYLTORGU ir pagal tam tikrą patvarkymą, patikrinamas, LAIKU pristatymas užsakytų dovanų Jūsų giminėms U.S.S.R. tiesiog į namus.

Neatidėliokite rytojaus dienai. Aplankykite mūsų parodinę salę, kurioje rasite pavyzdžius dovanoms. Pareikalaukite mūsų iliustruotų katalogų.

PARINKITE DOVANĄ SAVO GIMINĖMS:

Automobiliai, motociklai, dviračiai, šaldytuvai, skalbiamos mašinos, siuvamos mašinos, foto aparatai, radijo priimtuvai, transistoriai, muzik. bajanai akordijonai laikrodžiai ir kitos pramonės prekės — išdirbiniai.

Įvairiausios rūšies gražūs audiniai ir kitokie rusų dirbiniai nepalyginamai žemomis, atpigintomis kainomis.

Šalikai, Orenburgiškės pūkinės ir vilnonės skaros, spalvoti užtiesalai, lininės staltiesės, Minko ir natūralios karakulinės kepurės. Kaproninės kojinės ir daug kitų prekių.

Didelis pasirinkimas maisto siuntinių, delikatesų ir kitų vynodegtinės gaminių.

ATSIMINKITE: Jūsų dovanos be jokių primokėjimų, muito ir neribotame kiekyje pristatomos giminėms užsakius firmoje:

PODAROGIFTS, INC.
Vienintelė Vnešposyltorgo Atstovybė Amerikoj Jūsų Dovanų Užsakymams

FRANK'S T.V. & RADIO, Inc.
3240 SO. HALSTED STREET — Telef. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS, RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS, ORO VĖSINTUVAI — SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

SKIP'S Self Service LIQUOR STORE
5515 SO. DAMEN AVE. ALL PHONES WA 5-8202
DECEMBER — GRUODŽIO 2, 3, 4 D. D.

DUJARDIN V.S.O.P. IMPORTED GERMAN BRANDY	Fifth	$5.29
COEUR DE FRANCE GRANDE Fine Champagne Cognac	Fifth	$4.29
STOCK 10 YEARS OLD V.S.O.P. IMPORTED BRANDY	Fifth	$3.98
GRAIN ALCOHOL 190 Proof U.S.P.	Fifth	$4.89
BUTON IMPORTED Dry or Sweet VERMOUTH	30 oz. Bottle	$1.00
COEUR DE FRANCE IMPORTED Blackberry, Apricot or Cherry Liqueur	Fifth	$2.79
CANADA HOUSE IMPORTED CANADIAN WHISKY	Fifth	$3.39
HIGHLAND MIST IMPORTED SCOTCH WHISKY	Fifth	$3.59
LEMON ICE LIQUEUR	Fifth	$3.79
BLATZ BEER Case of 24—12 oz. Throw Away Bottles	Case	$3.19

DISTRICT SAVINGS
for farsighted people

SANTAUPOS

Žmonės, kurie planuoja ateičiai, paprastai turi vieną bendrą dalyką — santaupų sąskaitą. Sutaupyti pinigai yra tikri pinigai. Sekantį mėnesį, ar po 5 metų, kai reikės jie bus čia. Santaupų sąskaita gali pagerinti jūsų gyvenimą — naujas automobilis — naujas namas — ar kelionės. Planuodami ateičiai, padėkite savo pinigus į saugią vietą — DISTRICT SAVINGS.

MAŽESNI MĖN. MORGIČIAUS MOKĖJIMAI

Jei jūs turit 5 metų, ar net senesnį, morgičių, galimas daiktas, jūs galėsit jį perfinansuoti District Savings. Yra galimybė sumažinti procentą ir padidinti paskolos metų skaičių, taip, kad jūsų mėnesiniai mokėjimai žymiai sumažėtų. Norėdami informacijų paskambinkit Jack Joyce, į mūsų paskolos departamentą, telef. 254-0104.
Mes taip pat duodame namų remonto paskolas nuo $300.00 iki $5,000.00 5 metų išsimokėjimui. Detalių skamb. į mūsų paskolos departamentą.

"where people make the difference"
DISTRICT SAVINGS
3430 South Halsted ■ Chicago 60608 ■ Phone 254-0104
A. J. Aukers, PRESIDENT

4½% current dividend — 5% on investment bonus
4½% DIVIDENDŲ MOKAMA PAGAL VISAS TAUPYMO SĄSKAITAS. Už 1 metų investavimo bonus mokama 4½% dividendų kas pusmetį ir dar išmokame po ½% už kiekvienus metus, 4 metams pračjus.
BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
4071 Archer Avenue, Chicago, Illinois 60632
Valandos: Pirmad., Antrad., Penkt. ir Šeštad. 9 v. r. — 4:30 p. p. Trečiad. uždaryta; Ketvirtad. 9 v. r. — 8 v. v.

CIRCUIT T.V. & RADIO (LIETUVIAI)
Sav. DAN LIUTIKAS
TAISYMAS yra mūsų SEPECIALYBĖ. VISŲ GAMYBOS • GREITAS patarnavimas • GARANTIJA • KREDITAS.
2412 WEST 71ST ST. CHICAGO, ILL, 60629. TEL.: 471-2446

Kas tik turi gerą skonį,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.
MARQUETTE PK., 6211 S. Western PRosp. 8-5875
Vedėjas J. LIEPONIS
Pirmad. ir ketvirtad nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val vak. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5 v.v.

Remkite tuos, kurie skelbiasi dienr. Drauge.

Valentina Kojelienė Ebel teatre

J. GLIAUDA

Nuo 1960 metų muzikos kritikai amerikiečiai apdovanoja mūsų solistę, sopraną Valentiną Kojelienę labai palankiais atsiliepimais: a lovely voice; a pleasant impression; the attractive soprano; stunning... tai yra įdomus ir mus džiuginąs kritikų rečitatyvas Valentinos Kojelienės pasirodymams New Yorke, Bostone, Chicagoje ir kitur.

Lapkričio 28 d. Valentina Kojelienė buvo pristatyta Los Angeles žinomame teatre Wilshire - Ebel, kuris turi savo garsą' prestižą ir populiarumą. Ją pristatė "Ruttenback Artist Bureau" sąžiningai aprūpinęs plačiąją spaudą anonsais ir vertintojais po pasirodymo. Koncerto metu auditorijoje buvo ir nemažai lietuvių.

Teatro žurnalas "Wilshire - Ebel" visu puslapiu pristatė mūsų solistę, vadindamas jos pasirodymą Los Angeles debiutu. Netiesiogiai minint jos rečitalio repertuarą, ir komp. K. V. Banaitis įėjo į Ebel teatre minėtinų kompozitorių skaičių. V. Kojelienė išpildė koncerte ir V. K. Banaičio kūrinių. Akompanavo Ralph Linsley. Puikios, pabrėžtinai sceniškos išvaizdos solistė tuoj užkariavo auditorijos dėmesį. Nesigailėta katučių ir bisų.

Jos programoje buvo 18 dalykų (be pakartojimo bisui). Įdomi atrakcija, kad solistė pildė kūrinius originalo kalba: italų,vokiečių, prancūzų, anglų ir lietuvių. Lakiame G. B. Pergolesi "Se tu m'am" pabrėžtinas dainininkės tobulas frazės akcentavimas, ir G. Faurė "Les Berceaux" puikiai pagauta veikalo melancholinė prigimtis.

Šiaip švelniai šiltas dainininkės soprano koloritas buvo metaliniai - skardus unisoniniuose O. Respighi "Deite Silvane" ištraukų sąskambiuose. Išskirtinai vykę buvo F. Schuberto "Nacht und Traume" ir "Auf dem Wasser zusingen". Tie baladžių, "šubertišku" pulsu atidingu, "šubertišku" pulsu atitinka labiau ir solistės temperamentui ir jos šilto, mašastinio soprano koloritui. Tačiau dainininkė buvo gera ir bravūriškoje A. Boito arijoje "L'altra notte" iš Mefistofelio operos. Tos arijos finalas buvo pakilus ir polėkiškas. Boito kūrinys buvo, drįstame tarti, vienišas tarp kitų, labiau atitinkančių solistės dainavimo prigimtį kūrinių. Pergolesi ir Schubertas yra (buvo šiame koncerte) labiausiai solistės išjausti kompozitoriai.

Esame ypatingai dėkingi V. Kojelienei už K. V. Banaičio įvedimą į jos pasirodymą kitataučiams. "Vandens lelija" ir "Tulpės" buvo puikios arietės savo egzotika ir savo išbaigta muzikinės ekstazės išraiška.

Solistė Valentina Kojelienė

V. Kojelienės sopranas perdėm lyrinis, bet ji nepraranda savo išraiškų niuansų "epiniuose", baladinio pobūdžio F. Schuberto ir J. Bramso kūriniuose. Jeigu jos ypatingai adoruojamas G. B. Pergolesi sutampa su solistės prigimtimi, retai girdimas O. Respighi, įvairus nuotaikomis ir tema, jos išpildyme pasirodo daugiau kaip atidžiai išstudijuota medžiaga, nuspalvinta solistės savitumo.

V. Kojelienės pasirodymas buvo bene pirmas lietuvaitės dainininkės pasirodymas Ebel teatre.

V. Kojelienė turėtų ir toliau kultivuoti tą poziciją, kurioje ji mūsuose yra tokia vienintelė, absoliučiai vengianti viso to, kas "uždega" aplodismentus mūsų populiariuose "pop" parengimuose. Gal būt, ta skalė, su kuria ji atėjo į šį Ebel rečitalį, yra kiek per plati. Koncentracija ties tais, kurie labiau sutampa su jos lyrinio soprano šilima ir jos išskirtinai puikiu niuansavimu (Pergolesi, Caccini ir F. Schubert) padaro ją turininga tų veikalų interpretatore ir muzikine komentatore. Tai yra didelis dalykas pasaulinėje scenoje. Jeigu pirmojo čia rečitalio proga kompozitorių temperamentai ir stiliai kiek įvairavo,solistė, aišku, turėjo progą demonstruoti savo dainavimo kultūrą. Specifiškumo savo žanre įgijimas, atrodo, yra naudinga ir praktiška vertybė, kaip instrumentalistui, lygiai ir vokalistui. Taip, K. V. Banaitis (Vandens lelija ir Tulpės) J Kojelienės balso tembre mums tikrai pražydo naujom varsom, ir nepakartojamom.

Jos puikioj kvėpavimo technikoj negalima pastebėti jokių pasažų sienksčių, nei frazių tįsos. Jos repertuaras ir jos laikysena scenoje ne visiems, ypač įpratusiems prie mūsų "pop" koncertų nuotaikų, suvokiama. Bet tos kamerinės rimties maniros, kurias sukūrė savo sceninėj laikysenoje V. Kojelienė, gal būt, ir mus kultivuos ir artins prie aukštesnės gradacijos melomanų. Ir ta prasme ji yra mūsų koncertinės scenos novatorė. Bet Ebel teatro scena nėra "mūsų" scena. Lygiai ne "mūsų" scena yra ir Bostono Jordon Hall. Garsiose scenose V. Kojelienės pasirodymuose buvo įžiūrėta įdomi savybė: an aristocratic air. Jos lyrinio soprano tembras, dainavimo technika, bei sceninė gracija iš šykščių amerikiečių kritikų išplėšė ne vieną papildomą eilutę geriems įvertinimams. Mums V. Kojelienė brangi ypač dar ir dėl to, kad ji partizaniškai, vienui viena, stumia šalin tas barikadas, kuriomis taip linkusi tarptautinė scena atsitverti nuo naujų, kad ir kaip simpatingų talentų.

J. Kačinskas dirigavo "Faustą"

(Atkelta iš 5 psl.)

tesnį mostą, gyvesnę veido išraišką net šypsnį. Jo išėjimas tikrai buvo jaunatviškas. Tokie buvo ir jo mostai. Rossini uvertiūrą dirigentas dirigavo be gaidų, kas patraukė ne tik mano dėmesį. Buvo matyti besišypsą veidai, nes dalykas esąs žinomas daugeliui, o tokie dalykai visada yra maloniai klausomi. Strausas, nors jis nėra laikomas modernistu, bet daro jau kitokį įspūdį, ir tikrai kitaip nuteikia klausytoją. Bet jis, kaip ir Rossini, praėjo su entuziazmu, ir dirigentas susilaukė katučių.

"Fausto" scenarijus buvo gražiai paruoštas, ir tikrai jauteisi tokioje aplinkoje, kurioje Margarita turėtų gyventi. Bet kada Siebel pasirodė scenoje, išgyvenai žmogus kitokią nuotaiką: pasijutai esanti koncerte, kuriame "Fausto" scena vis dėlto esanti tik programos dalis. Mus išpaikino mūsų kauniškė opera, ji davė mums aukštąjį operinio meno supratimą, kai mes verkėme ir džiaugėmės, operas beklausydami, ir dabar to įspūdžio jau neišdildys jokie užsieniai. Tačiau mes sėdėjome Melrose ir klausėmės nedidelio balso dainininkų, kurie labai geri būtų kaip kameriniai, jie nepaprastai muzikaliai išpildė savo roles, ypač kvartetas skambėjo kaip tobulas styginis vienetas, tai, žinoma, dirigento nuopelnas, bet apie psichologinius charakterius, vaidybą neturėjai net ko ir svajoti...

Jeronimui Kačinskui priklauso pagarba ir pripažinimas, kad jis sugebėjo įkūnyti scenoje tokį sunkų dalyką, pravesti jį sklandžiai ir muzikaliai. Klausytojai buvo labai patenkinti, ką galima buvo spręsti iš plojimų ir publikos veidų. Toks koncertas čia galėjo būti įgyvendintas tik dėka lietuvio dirigento, kuris yra čia labai mylimas, gerbiamas ir vadinamas "extraordinary conductor".

Request Records --
PLOKŠTELĖS

Naujausios ir geriausios ilgo grojimo autentiškos lietuviškos plokštelės.

Nepasitenkinkit pakaitalais.

Reikalaukit **Request** firmos.

Kreipkitės į savo apylinkės krautuves, arba rašykit:

REQUEST RECORDS, Inc.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N.Y.

Pristatome Visokių Rūšių
STATYBAI IR NAMŲ
PATAISYMUI MEDŽIAGĄ

CARR MOODY
LUMBER CO.
STASYS LITWINAS, Prez.
3039 So. Halsted St., VI 2-1272
Apkainavimą ir prekių pristatymą teikiame nemokamai.
Raštinė atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. p. p.

ROOSEVELT PICTURE
FRAME COMPANY
Manufacturers

Rankomis išpiaustyti paveikslų rėmai. Pritaikinti paveikslams skelbimų rėmai, metalu aplieti rėmai.

2400 S. Oakley Ave., Chicago
Tel. VIrginiai 7-7258-59

Taupykite

MES MOKAME
4½%
ANT VISŲ SĄSKAITŲ

Daugiau kaip 50 metų sąžiningai patarnaujame lietuviams.

Kiekviena sąskaita ligi $10.000 apdrausta Federalės valdžios agenturoje

August Saldukas, Prezidentas

4040 Archer Ave. Chicago, ILL. 60632
Telef. CL 4-4470

SUSTOKIT, APŽIŪRĖKIT —
MŪSŲ METINĮ IŠPARDAVIMĄ
STEIN TEXTILE CO.

Didelis užuolaidų skyrius, kuriame galit savo langams pasirinkti urminėmis kainomis iš tūkstančių jardų užuolaidoms dekoratyvinių medžiagų, ne iš mažų pavyzdžių, bet iš didelių ritinių: damasko, brokados, "boucle's", "fiberglass". Jei jūs nemokat siūti, mes jums jas pagaminsim.

PIRKSIT NEBRANGIAI IR GAUSIT DOVANĄ.

Stein Textile bendrovė yra pirmoji, kuri parūpino vilnonių, šilko, nylons, taffetą, aksomo, angliškų medžiagų paltams ir kostiumams siuntimui artimiesiems į Lietuvą ir tolimąjį Sibirą už žemas kainas.

616 W. Roosevelt Rd., Chicago 7, Ill., HA 7-3737

Atdara kasdien ir sekm. 9:15 r. iki 5:30 vak. Pirmad. uždaryta.
Nemokama vieta mašinoms už kampo į šiaurę Jefferson St. Chernin's aikštėje

Lietuviška valgykla. Gražiausias lietuviškas restoranas, kuriame gaminami lietuviški valgiai.

Atdara nuo 6:00 valandos ryto iki 8:00 valandos vakaro.

"PALANGA" RESTAURANT
6918 So. Western Ave. - GR 6-9758
JADVYGA ir — JUOZAS BARTKUS, Savininkai

Mūsų erdviose patalpose turime didžiausį pasirinkimą visų moderniškų baldų, elektrinių krosnių, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų ir kitų namams reikmenų.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

ROOSEVELT FURNITURE CO.
F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS
2310 W. Roosevelt Road Tel. SEeley 3-4711

Atdara pirmad. ir ketvir. 9—9 val., antr., treč. ir šeštadieniais nuo 9 iki 6 val. Sekmad. atdara nuo 11 iki 4:30 v. po pietų

STANDARD Safety...
ASSURED and INSURED!

Turtas
$95,000,000.00

Rezervai
$9,200,000.00

4¼% Current rate per annum

4 Times a Year

All Savings In by the 15th
Earn from the 1st

Standard Federal Savings visų sutaupų saugumas yra užtikrintas mūsų pajėgaus ir pastovaus įmonės vedimo ir apgalvoto veikimo... ir kiekviena sąskaita yra apdrausta Federal Savings and Loan Insurance Corporation, J.A.Valstybių valdžios agentūros. Norėdami saugaus taupymo ir aukštų pajamų, išmokamų keturis kartus į metus, pradėkit taupyti pas Standard Federal.

Chicagos apylinkėj pajėgiausias

HOURS:
Mon. Thurs. — 9 to 8
Tues. Fri. — 9 to 4
Sat. — 9 to 12
Wed. — Closed

STANDARD
FEDERAL
SAVINGS

4192 Archer Avenue • Chicago, Illinois 60632 • Virginia 7-1140

Kalėdiniai Siuntiniai!

Mieli tautiečiai, nudžiuginkite artimuosius Lietuvoje pasiųsdami jiems dovanėlių Kalėdoms ir Naujiems Metams!

Mes esame sudarę tris specialius didžiai vertingus šventinius siuntinius, kurių kaina Jums bus visai prieinama ir kokybe sužavės gavėjus. Štai jie:

Kalėdinis P(rabanginis) I

Angl. paltinė šilto veluro medž. 3 jardai; išeiginei vyr. arba mot. eilutei vilnonė angl. medžiaga. 3½ j.; nepermatomo nailono medž. suknelei — 4 j.; kaklaraištis; šilkinė skarelė; šokolado dėžė — 1 sv.; kakavos pupelių 1 sv.; švelnaus nailono mot. balt. — apatinukas ir kelnaitės; vyr. išeiginiai nailono marškiniai; ir vyr. arba mot. skotiškos vilnos nertinis tik už 99 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Kalėdinis S(taigmeninis) II

Angl. viln. medžiaga dviems vyr. arba mot. eilutėms — 7 j.; labai graži portugališka šilta medž. suknelei — 4 j., 2 poros nailono kojinių; vyr. arba mot. vilnonis nertinis, vyr. išeiginiai nailono marškiniai; ir šokolado dėžė 2 sv. tik už 75 dol. su muitu ir pasiuntimu!

Kalėdinis D(ovaninis) III

Angl. viln. medž. vyr. arba mot. eilutei — 3½ j.; medžiaga šiltai, gražiai mot. suknelei — 4 j.; sunkaus itališko šilko medž. suknelei — 4 j.; šilkinė skarelė; 2 poros nailono koj. ir 2 sv. šokolado tik už 60 dol. su pasiuntimu ir muitu!

Be to, tebesiunčiame mūsų populiariuosius standartinius siuntinius V-3, 10½ j.; viln. kostiuminės medž. už 55 dol.; N-4, 16 j. keturioms suknelėms nailoninės nepermatomos medž. už 45 dol.; P-3, 6 j. vilnonės medž. dviem paltams ir 3½ j. vilnonės medž. išeiginiam kostiumui už 75 dol.; NMSK — 3 nertiniai, 3 išeiginiai marškiniai, 3 viln. skarelės ir viena atkarpa 3½ j. kostiumui už 75 dol.; ir M-13, aukšto kaloriteto 22 lbs. maisto siunt. už 30 dol.

Automobilius, dviračius, siuv. mašinas, svaig. gėrimus, tabaką (Sov. gamybos) galime pristatyti iš Kaune ir Vilniuje esančių kooperatyvų.

Siunčiame ir Jūsų pačių sudarytus siuntinius (tik naujų prekių). Tokius siuntinius (iki 22 lbs.) galite adresuoti mums ir mes juos išekspedijuosime į Lietuvą už 12 dol.; įskaitant mūsų patarnavimą, licenciją, draudimą ir supokavimą. Gi už čia apmokėtą muitą pateiksime oficialią sąskaičiukę. Prie tokių siuntinių galima pridėti šį tą iš mūsų kataloginių angliškų prekių.

Siųskite užsakymus, reikalaukite pavyzdžių ir kainininkų:

BALTIC STORES LTD.
421, Hackney Road
London, E. 2., Great Britain

Seniausioji šioje srityje lietuvių firma. Greitas, garantuotas ir gavėjo parašu patvirtintas pristatymas!

Atstovai JAV:
L. Venckus, 7030 So. Talman Ave., Chicago, Illinois, Tel. 436-0494
GAIVA, 3570 West Vernor, Detroit 16, Michigan.

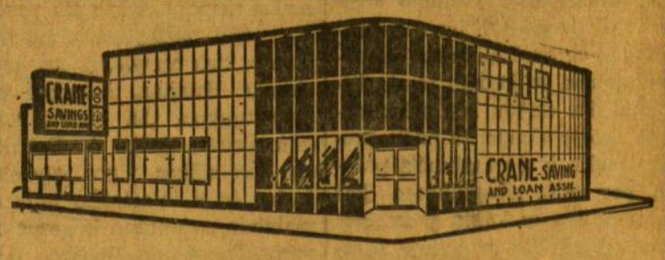

CRANE SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
B. B. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th St. Tel. LAfayette 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING

4½% Naujas aukštas dividendas mokamas už investavimo sąskaitas

PINIGAI ĮNESTI IKI 15 D. PELNO NUOŠIMČIUS NUO 1 D.
Dividendai mokami sausio ir liepos mėn. 31 d.

VALANDOS: ANTRAD. ir PENKT. .....9 v. r. iki 5 v. v.
PIRMAD ir KETV. .....9 v. r. iki 9 v. v.
ŠEŠTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. ....Trečiad. uždaryta

VANDER WAGEN
ANGLYS
SINCLAIR ALYVA
Sinclair HEATING OIL
SuperFlame
3605 West 63rd St. POrtsmouth 7-8020

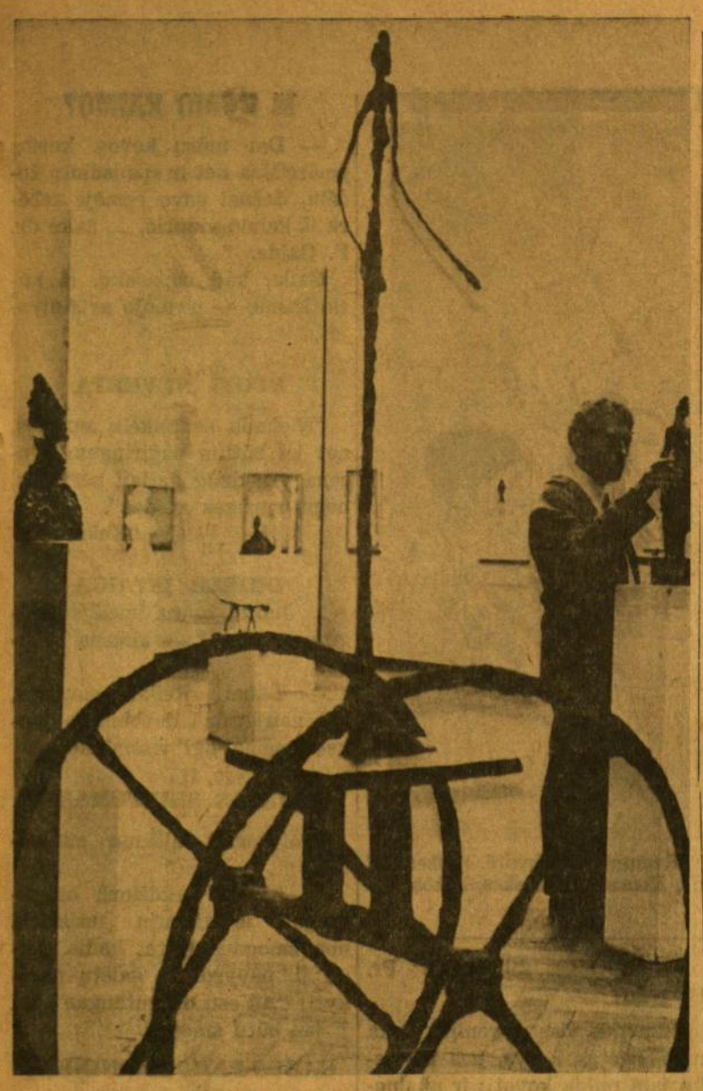

Skulptorius Alberto Giacometti tarp savo darbų

Alberto Giacometti skulptūros

Čikagiečiams meno mėgėjams ateinančioji savaitė yra paskutinė proga pamatyti itališkojoj Šveicarijoj gimusio, garsaus šių dienų skulptoriaus **Alberto Giacometti** (tarti Džakometi) darbų parodą, kuri jau kelinta savaitė vyksta Chicagos meno institute ir uždaroma gruodžio 12 d.

Giacometti yra laikomas šių dienų žmogaus dvasios reprezentantu skulptūroje, kur ji, lyg rūsio daigas, skausmingai stiebiasi į viršų, vis neatsiplėšdama nuo žemės, vis, kaip katorgininkas, prirakinta prie rato — prie paties žmogaus susikurtos technikos.

Giocometti pamėgtosios žmonių figūros todėl yra asketiškai ir net bauginančiai deformuotos. Jos nieko bendro neturi su ankstesnių, taipgi šio amžiaus skulptorių A. Rodin ir A. Maillol apvalaus ir išlyginto paviršiaus formomis. Net keista, kad šiuo metu moderniausio Giocometti kūrybos prototipai ne vienu atveju yra anos tolimųjų viduramžių katedrų skulptūros, savo asketiškumu ir figūrų vertikaliniu ištempimu šiek tiek jį atliepiančios. Tapyboje tokiu vertikaliniu figūrų ištęsimu prisimintinas ir 16 - 17 amž. ispanų dailininkas El Greco. Tačiau viduramžių skulptūros, lyg žemės nejausdamos, stiebiasi aukštyn, El Greco paveikslluose jos tiesiog tarsi liepsnos kyla ekstazėje į dangų. Tuo tarpu kai tragiškosios Giocometti figūros polėkyje tik ištįsta, bet nepakyla, nes jų pėdos, kaip didžiulės materijos masės, nebeatplėšiamos nuo žemės; Giocometti žmogus metasi kažkur sparčiai žygiuoti, bet kur jis nubėgs, įklimpęs į sunkią medžiagos masę kaip musė į medų; jis norėtų konvulsiškai šaukti, bet išsiveržia tik priešmirtinis atodūsis ar riksmas.

Šiurpi yra šiose Giocometti skulptūrose dvasios ir materijos įtampa. Bet ji yra mūsų gyvenamo amžiaus, taigi ir mūsų pačių portreto, jei ne visuma, tai bent taikliai užgriebta detalė, nors akį ir stebinanti, tačiau suprantama širdimi.

(br.)

Ne VIEN FILMAS, BET IR KNYGA

Šį savaitgalį, kaip žinome, Chicagoje pergyvenama džiaugsmingas ir reikšmingas mūsų kultūrinio gyvenimo įvykis — spalvoto lietuviško filmo **"Aukso žąsis"** premjera. Ekrane regėsime **Birutės Pūkelevičiūtės** pasakišką komediją, už kurią ji 1962 m. gavo Pasaulio lietuvių bendruomenės Jaunimo dramos konkurso pirmąją premiją. Išskirtinis rankraštis, režisuojant pačiai autorei, dabar ir pavertas "Aukso žąsies" filmu.

Filmo premjera Chicagoje sutampa ir su kita "Aukso žąsies" forma: kadaise premijuotoji pasaka Lietuviškos knygos klubo dabar leidžiama atskira knyga. Kiekvienam filmo žiūrovui šis leidinys bus puikus seanso priedas, jo papildinys ir filmo įspūdžių pratęsimas visam laikui, ekranui užgesus.

Skambia eiliuota forma parašytoji "Aukso žąsies" pasaka, dar puikiai išpuošta filmo nuotraukomis, tokia iškilminga proga ateina mūsų literatūron kaip naujas ir gražus indėlis, mielai skaitomas visokio amžiaus skaitytojų.

Tik ką išėjusį leidinį Chicagoje jau bus galima įsigyti

Knygos viršelis, pieštas K. Veselkos

premjeros ir kitų seansų metu ten pat McCormick Place teatre. Kaip teko sužinoti, filmo premjerai atvyksta visi jo aktoriai ir kiti pagelbininkai iš New Yorko, Montrealio, Rochesterio, Hamiltono, Los Angeles... ir, savaime suprantama, iš Chicagos. Bus gera proga filmo lankytojams, įsigijus "Aukso žąsies" knygą, gauti ir prie leidiny talpinamų nuotraukų filmo aktorių autografus.

"Aukso žąsies" filmas ir "Aukso žąsies" knyga yra dvigubai reikšmingas mūsų kultūrinio gyvenimo faktas, pakiliai užsklendžiąs 1965 metų kūrybinę laisvojo pasaulio lietuvių veiklą. (k.)

ATSIŲSTA PAMINĖTI

● **LITUANUS.** Lithuanian Quaterly Summer 1965. Metinė žurnalo prenumerata $3.00. Adresas: LITUANUS, P.O. Box 9318, Chicago, Ill. 60690.

● **AIDAI.** Mėnesinis kultūros žurnalas. 1966 m. spalio mėn., nr. 8. Red. adr. — Dr. J. Girnius, Juliette St., Boston, Mass. 02122; adm. adr. — 680 Bushwick Ave. Brooklyn, N. Y. 11221. Prenumerata metams $7.00.

● **TĖVYNĖS SARGAS.** Politikos ir socialinių mokslų žurnalas. 1965 m., nr. I (26). Redaguoja St. Dzikas. Red. adr. — 89 - 17 97 St., Woodhaven, N. Y. 11421; adm. adr. — Jonas Jakučionis, 503 Euclyd Ave., Brooklyn, N. Y. Šio numerio kaina $2.00.

● **ATEITIS.** Lietuvių katalikiškojo jaunimo žurnalas. 1965 m., spalio mėn., nr. 8. Vyr. red. Skirmuntas Radvila. Red. adr. — ATEITIS, 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629; adm. adr. — ATEITIS, 5725 So. Artesian Ave., Chicago, Ill. 60629. Prenumerata metams $5.00.

● **LAIŠKAI LIETUVIAMS.** Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros žurnalas. 1965 m., lapkričio mėn., nr. 10. Adresas: 2345 W. 56th St., Chicago, Ill. 60636. Prenumerata $3.00 metams.

● **MOTERIS.** Lietuvių moterų žurnalas. 1965 m., rugsėjo - spalio mėn., nr. 5. Redakc. ir adm. adresas: 57 Sylvan Ave., Toronto 4, Ontario, Canada. Prenumerata metams $4.00.

● **Kun. Antanas Liuima, SJ, BAŽNYČIA KAIP REGIMA MISTINIO KRISTAUS KŪNO IŠRAIŠKA.** Atspaudas iš L.K.M. Akademijos "Metraščio" I tomo, I - 38 psl. Roma 1965 m.

FILMŲ ĮVAIRUMAI

STASĖ SEMĖNIENĖ

Tarptautinių intrigų drama

"The Ipcress File", pastatytas pagal Len Deighton romaną, yra apdailintas, įtikinantis, spalvotas filmas iš šių dienų "šaltojo karo" eigos. Tai yra gyvenimiškai pagaunantis ir prirakinąs visą dėmesį pasakojimas, nors įvairūs klausimai kyla, tik jau filmui pasibaigus.

Šis jaudinantis šnipų pasakojimas yra perdėm angliškas — iš Sherlock Holmes tėvynės.

Michael Caine yra jaunas anglų aktorius, kuris suvaidina Harry Palmer, pasirinkusį šnipinėjimą savo karjera ir tuo pačiu išvengusį kariško kalėjimo. Kaipo agentas, jis yra normalus vyras, be iliuzijų, užsispyręs, pilnas humoro ir begaliniai moderniškas.

Šios tarptautinių intrigų dramos pasakojimas — lyg iš šių dienų laikraščių naujienų paimtas. Agentui Palmer įsakoma surasti nenaudėlių grupę, kurie jau ne "perplauna smegenis", bet visiškai juos "nusausina". Daugelis žymių mokslininkų pranyksta, ir niekas jų daugiau nebemato arba jie sugrįžta vaikiškai naivūs, nieko nenusimano. Kadangi tai visiškai suparaližiuoja krašto ateitį, slaptoji policija stengiasi viską išaiškinti.

Aktorių sąstatas labai įdomus ir profesionališkai stiprus. Nors yra daug šaldančiai baugių scenų, ypač filmo gale, tačiau žiūrėtinas ne tik suaugusiems, bet ir jaunuoliams.

Ach, tos modernios vedybos!

Gan prabangiai pastatytas spalvotas filmas **"Marriage On The Rocks"** gali pasigirti populiariais ir profesionalais aktoriais ir niekuo daugiau.

Turinys yra praskiestas vedybiniais nesusipratimais Meksikoje. Deborah Kerr, graži, nuobodžiaujanti žmona, išvažiuoja po 20-ties vedybinių metų su savo gyvenimo draugu antru kartu "medaus mėnesio" atšvęsti. Ir ji nepasijunta, kaip lieka persiskyrėlė! Frank Sinatra — jos nuolat užsiėmęs vyras. Dean Martin — geriausias jo draugas ir bendradarbis, viengungis. Metų metais tas viengungis suko galvą žmonai, kad ji turėjo už jo ištekėti. O kai jie susituokia — grynai per klaidą — nė vienas nesijaučia laimingu.

Yra juokingų momentų, kuriuos vykusiai praveda Cesar Romero — agresyvus visokiausių amatų vyras. Hermione Beddeley, degtinę mėgstanti uošvė, taipgi sukelia daug juokų.

Sinatra, kaip visados, lengvai ir natūraliai jaučiasi savo rolėje.

Gaila Deborah Kerr, kuri, be malonios išvaizdos, niekuo negali pasigirti. Ji visai ne vietoje buvo parinkta šios kvailos moters rolei.

Iš viso, galima apgailėti, kad tokiam talentingam sąstatui nebuvo parinktas bent kiek geresnis tekstas.

Moraliniu atžvilgiu turi peiktinų vietų.

Dvejetas premijų šiurpaus filmo aktoriams

Pora jaunų aktorių: Terence Stamp ir Samantha Eggar laimėjo premijas Cannes festivalyje kaip šių metų geriausias aktorius bei geriausia aktorė, vaidindami filme **"The Collector"**.

Režisierius William Wyler, vienas labiausiai gerbiamų bei atžymėtų režisierių - gamintojų filmų pasaulyje, vėl pasiekė savo. Ar galima pamiršti gabų vyrą, laimėjusį Oscarus už "Mrs. Miniver", "Best Years of Our Lives" ir "Ben Hur"? Ir dabar jis parodė savo daugpusišką išsilavinimą, perkeldamas rašytojo John Fowles plačiai skaitomą romaną į ekraną stilingai, gabiai ir su nepaprastu laimėjimu.

Pradėdamas su idiliškai angliškai užmiesčio vaizdu, vėliau jis perkelia savo svarbiausią veikėją Freddie (Terence Stamp) į Londono gatves (Trafalgaro aikštę bei kitas pažistamas miesto dalis), sekiojantį paskui Mirandą (Samantha Eggar). Jis yra ne visai normalus jaunas banko tarnautojas, renka peteliškes, laimi futbolo loterijoje stambią sumą ir nusiperka vienišą namą užmiestyje. Pagavęs Mirandą, užrakina savo namo rūsy.

Likusioje filmo dalyje gvildenami jo motyvai, galvosena ir jo iškraipyta asmenybė. O jo atskleidžiamos mintys yra baugiai šiurpios.

Režisieriaus dviejų svarbiausių veikėjų visiškas izoliavimas nuo pasaulio irgi jaudinančiai šiurpulingas.

Abu aktoriai nuostabiai puikūs. Juodu ir vysto visą filmo eigą (be juodviejų tik labai trumpai — akimirkai pasirodo kiti du aktoriai: teta (Mona Washbourne) ir kaimynas pulkininkas (Maurice Dallimore). Freddie yra pakaitomis patikimas, įtempto veido ir piktai blogas. Miranda gi — išsigandusi, bet drąsi ir greitai besiorientuojanti.

Filmas, nors ir spalvotas, bet žiaurus ir lėto veiksmo. Vis labiau užgriūvantieji baisumai susitelkia pabaigoje, kuri irgi lengvai nujaučiama kybo lyg baisi ateities pranašystė. Tik suaugusiems ir tai su rezervais.

Kuriam galui mokėti daugiau?
PIRKDAMI NAUJUS AR VARTOTUS AUTOMOBILIUS SUTAUPYKITE NUO $500 IKI $1,000.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.
"U WILL LIKE US"
CHRYSLER • IMPERIAL
PLYMOUTH • VALIANT
4030 Archer, VI 7-1515

Automobilio nelaimės atveju skambinkite
(In case of accident, call)
COUNTRY AUTO REBUILDERS
GR 6 - 7777 24 hour towing service
Karoserijos taisymas, stabdžiai, motoral, tepimas ir smulkūs pataisymai.

BODY AND FENDER WORK
PAINTING, MECHANICAL REPAIR
2423 W. 59h St., Chicago, Ill., 60629
Savininkas — MIKAS ČESAS

Ryšium su artėjančiomis šventėmis, laikas pagalvoti apie pasiuntimą SIUNTINIO - DOVANŲ savo giminėms U.S.S.R.
Cosmos Parcels Express Corporation
Amerikoje žinoma firma turinti daugelio metų patyrimą pristatyti licenzuotus siuntinius į visas USSR dalis, pasiūlo Jums savo paslaugą. FIRMA TURI V/O VNEŠPOSYLTORG LEIDIMĄ, GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS. Visi mūsų skyriai turi didelį pasirinkimą aukštos kokybės prekių.
PRIEINAMOS KAINOS
Katalogų galite gauti visuose mūsų skyriuose ir vyriausioje įstaigoje:
COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION
45 West 45th St., Room 1101,
New York, N. Y. 10036
Tel.: CI 5-7905

Sharko's
RESTAURANTS & COCKTAILS
WEST — 6301 W. 63rd St., Chicago, Illinois, 60638
Tel. — LUdlow 6 - 3636
EAST — 7840 S. Western Ave., Chicago, Ill., 60620
Tel. — PRospect 6 - 6388

GUŽAUSKŲ BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
Geriausios gėlės dėl vestuvių, banketų laidotuvių ir kitų papuošimų
2443 West 63rd STREET
Telef. PR 8-0833 PR 8-0834

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS
2533 West 71st Street Tel. GR 6-2345 - 6
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108 - 09
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

PIRKITE DABAR TIESIOG NUO MR. NELSON,
SAVININKO
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3911 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų Pasirinkimas Visame Mieste
Telef. — CEdarcrest 3-6335
Vienas blokas nuo kapinių

EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YArds 7-1741 2
4330-34 South California Avenue
Telef.: LA 3-0440 ir LA 3-9852

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIrginia 7-6672
PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138 — 1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLympic 2-1003

Spygliai ir Dygliai

Redaguoja dr. S. ALIŪNAS

MEDAUS MĖNESIAI

Medaus mėnuo labai madingas reikalas. Susituokė pora ir keliauja kur nors džiaugtis visokiais kraštais ir pinigų leisti. Tuo gerumu įsitikinę, mūsų visuomenininkai irgi pradėjo medaus mėnesius skelbti. Va, tokio medaus kopimą Lietuvių bendruomenė numatė rugsėjo mėnesį, gi Balfas spalį pasirinko, o jau iš seno medaus kopimą Altas vykdo vasario mėnesį. Na, o šiaip visokie kiti kopinėjimai vyksta apskritus metus, nes, taip sakant, mums vis reikia medum kokias nors bėdas gydyti.

Pasitaiko ir tiesiog neįtikimų atsitikimų. Štai, toks Jonas Šoliūnas paskelbė:

"Esame daug kartų minėję ir prašę nesiųsti jokių dovanų ir nebandyti kaip nors **materiališkai** atsilyginti už mūsų suteikiamą patarnavimą ir patarimus dėl socialinio draudimo pensijų sutvarkymo. Tačiau ir toliau mūsų nuoširdieji skaitytojai dar vis bando "atsinagradinti" kokiu nors būdu. Tik ne man. Už šio mano prašymo išklausymą būsiu labai dėkingas".

Taigi vos iš klumpių nekritome, perskaitę tokį Jono raštą, net baisu pasidarė, juk gali prie jo kokie ten psichiatrai, a la dr. Tonkūnas, prisistatyti, juk dar nuo amžių negirdėta pasaulyje, kad kas nors Amerike nenorėtų pinigų ir dar už jų nedavimą dėkotų. Tiesiog galima kaip nuo kokios konjakinės atominės kristi. O iš antros pusės Jonas Šoliūnas tuos bępinigius per radiją šitaip pakvietė: "Kas tik turi seną kūną, tasai kreipias į Šoliūną".

Tikrai visus maloniai nukrėtė ir vienas asmuo, kuris tėškė 113 dol. Spyglių rašėjams atžymėti. Va, nei iš šio, nei iš to, žmogus juos paskyrė, pagerbdamas linksmumą, taigi jis jau ne sau, bet kitiems medaus mėnesį nori ištaisyti. Ta proga galima pastebėti, kad jei kas nesižavi ta trylika besibaigiančia suma, gali ją padvigubinti, kad linksmiau būtų, gi tuos pinigus manome įteikti spyglininkams sausio 9 d. Chicagos LB ruošiamame humoro vakare Baleto salėje, kur nėra barų ir kitokių niekingų daiktų, kurie premijas gali į kokį, anot Donelaičio, nieką paversti.

Lietuvių fondas tai medų kopia ištisus metus, tačiau metų pabaigoje iš to sukopimo duoda visiems kultūrininkams palaižyti. Esą, tegu lyžtelia visi iš to korio. Be abejo, tie medaus mėnesiai gali kai ką ir blogai nužygis į kautynes, su tavo artimu prieš tavo paties artimą.
Stirnos susirinkę į posėdį, svarsto ką daryti, kad visų eglučių neiškirstų, bet kadangi posėdininkai nieko niekada nenuveikė, tai ir šios gražuolės eglutes prarado.

Kalėdų laikotarpis irgi kai kam tampa medaus mėnesiu.
Žiemos metu reikia saugotis, kad pavojingai neišsimaudytum plono ledo tvenkiny, bet ir degtinėje.
teikti. Ne tuos, kurie į visų bitelių kaseles krauna, kaip kokie daktarai, kurių pavardės vis laikraščiuose matyti, bet tie, kurie prie tokių korių pripildymo nelabai nori prisidėti. Taigi, tos rinkėjos bitės ir suerzina, rodos, įgels, kad visi, paskui nosiai ištinus, matytų, jog šios nosies savininkas nėra medaus rinkėjais sužavėtas.

Nežinia, kiek medaus prikopė LB. Balfas gal prikraus pora dešimčių tūkstančių bent Chicagoje, o Altas visoje Amerikoje jau trisdešimt tūkstantėlių sukrauna, bet gi LF mušasi į milijoną. Taigi, jei tiek kada pasieks, visi medaus galės palaižyti. Šiaip gi jau norėtume pacituoti Balio Pavabalio posmą:

Saldu nuryti saldų kąsnį,
Saldus dalykas — pinigai,
Jei tu randi dar ką saldesnį
Tai su tavim, broliuk, blogai.

Ž.

—o—

Kultūriniams mainams pasiūlymas

Neseniai lankėsi Amerikoje Vilniaus universiteto rektorius prof. Kubilius, bandydamas užmegsti kultūrinius ryšius. Pradžiai mes įduodame į Vilnių nuvežti, vienintelį šaunų, dabartiniame Vilniaus universitete daktaruotą Antaną Bimbą. Šis mokslininkų mokslininkas, kaip atitinkąs tarybinių mokslų lygį, galėtų būti puiki dovana, marksistinius mainus pradedant.

Detroitas turi pasispausti

Detroite per Vlado Mingėlos pagerbimą buvo pasakyta tiktai 22 kalbos. Argi Detroite nebėra daugiau mokančių kalbėti, jei sveikinimų skaičiaus nebegalėjo privaryti ligi šimto ketvirčio.

Kur dingo auksas ir sidabras

Kad Jungtinėms Amerikos Valstybėms pritrūko aukso, tai dar nieko stebėtino, nes kai kurie šio krašto piliečiai legaliai ar nelegaliai ėmėsi įsigyti gan stambius auksinius objektus. Štai, kad ir mano vienas bendradarbis, sakosi turįs auksinę žmoną, rašytoja Pūkelevičiūtė yra įsigijusi visiems girdėtą auksinę žąsį, o dar kiti sakosi turį auksines širdis, ar kitus kuriuos organus.

Bet dėl sidabro trūkumo šiame krašte tai jau yra didelis galvosūkis! Juk niekam neteko matyti ar girdėti, kad kas nors turėtų sidabrinę žmoną, širdį, ar kokią ten sidabrinę antį.

Tiesa, yra vienas kitas sidabrinės gerklės savininkas, bet dėl to neturėtų pritrūkti "kvoteriams" sidabro.

B-ka

Rinkėjo prierašas. Kalbėdamas B-ka apie B. Pūkelevičiūtę klysta. Mūsų rašytoja aukso žąsį atsivežė iš Kanados, todėl ji dar praturtino šį kraštą.

Mūsų ponios demonstruojančios madas susilauktų didesnio dėmesio, jei neštų ir tokį butelį ant pečių, kaip anais klasikų laikais.

Antrojo kaimo dalyviai rimtai ruošiasi programai. Nuotraukoj matyti: Ramunė Jurkūnaitė, paskendusi smuike, Regina Stravinskaitė, Romas Aninkevičius, Vytautas Demereckis, Romas Stakauskas, laikosi nupiautos virvės, Rimas Vėžys, karduotas, Jonas Žukauskas.

SPAUDOS APŽIŪRINĖJIMAS

— **Sukaktuviniai reikalai.** "Dirvos" nr. 120 Br. Raila išdėsto priežastis, kodėl, taip sakant, nėra ko veržtis į sukaktybas. Autorius linksmai dėsto:

"Ačiū Dievui, dar nesu didelis sukaktuvių mėgėjas. Ypač dėl to, kad jomis ir taip jau riebiai pertręšta mūsų visokios veiklos dirva. Ir pagaliau, kuo pavirstų mūsų gyvenimas, jeigu kiekvienam pienburniui vis ruoštume ir tik ruoštume sukaktuves?

Kaip pastebėjau, tik sovietuose labai rūpestingai stengiamasi paminėti kiekvieno kiek žymesnio jų veikėjo bei kūrėjo 50 metų sukaktuves. Na, bet anie bent turi tam rimto pagrindo ir gero patyrimo. Stalino laikais, o net ir dabar, veržliai ir savarankiškai sovietinei asmenybei ten retai pasisekdavo sulaukti ilgo amžiaus. Jei kas nebuvo nušautas per klaidą, dešimtmetį atlaikė nesupuvęs Vorkutoje ar dar nebuvo įtrauktas į juodą sąrašą, kuris šiaip taip leidžia gyvam tūnoti nebegyvo gyvenimu, tai tokį vikrų vairininką reikia skubėti paminėti. Ką žinai, vėliau gal nebebus progos ar linija pasikeis?

O mes — mes juk čia turime laiko. Marias galime laukti nesikarščiuodami. Niekas nešaudo, nepersekioja, iš gyvųjų sąrašo neišbraukia. Ypač mūsų rašytojai tegu ilgiau gyvena be sukaktuvių, tegu jie mums vis atrodo tebesą jauni pienburniai, nes kaip juodi pranašai kalba, igainiui jų pradės čia trūkti. r tada ko gero, bent mano gomuriui, matysime blogiausio skonio minėjimus. Pagal įsigalėjusią tradiciją rašytojų sukaktuves gal ims ruošti tie, kurie jų veikalų visai neskaitė, nevertino ir nemylėjo".

Spygliai mano, kad tie, kurie šiapus geležinės uždangos, o ne anapus, o būdami šioje pusėje negengsteriauja ir pagal dr. Adomavičių tik 4 kiaušinius per savaitę tevalgo, gali su sukaktybomis ir nesiskubinti.

— "Tėviškės Žiburiuose" Pr. G. rašo:

"Žmogus visą gyvenimą lieka mobilizuotas karys, nes už viską jam reikia kovoti: ir už duoną, ir už mokslą, ir už karjerą, ir už turtą, ir už šeimą, ir už laisvę, ir už tėvynę ir pagaliau už kapų ramybės kampą".

Mūsų nuomone, tos visos kovos ir yra kova, kad galų gale laimėtum paskutinę, t. y. tą kampą.

Prašau telefoną įvesti rūbinėje, nes mano mažesnysis brolis yra labai smalsus.

IŠ KURIO KAIMO?

— Dar mūsų kovos, kurios pasireiškia net ir spausdintu žodžiu, dažnai savo esmėje tebėra iš kaimo vidurio, — sako dr. P. Gaida.

Gaila, kad nepasako, iš kurio kaimo — pirmojo ar Antrojo.

RŪGTI NEVERTA

"Niekada neatsikelk surūgęs, net jei būtum pagiringas. Šypsena yra daug geriau nervams, negu surūgęs veidas".

"Keleivis"

DIDELĖ ĮSTAIGA

— Juozai, ar tu didelėje įstaigoje tarnauji? — klausia bičiulis.

— Labai! Reikia savaitės, kol naujausias darbininko juokas nueina ligi viršininko.

MAŽAS SKIRTUMAS

Profesorius aiškina studentams:

— Žinote, beždžionė oragutangas, iš tikrųjų, tesiskiria nuo žmogaus tiktai kalba. Jeigu ji, pavyzdžiui, galėtų pasakyti: "Aš esu oragutangas", tai ji jau būtų žmogus.

GABUS PAMOKSLININKAS

Vysk. Fulton Sheen buvo kartą paklaustas, iš kur jis taip puikiai televizijoj kalba, nenaudodamas jokių raštų ar pastabų.

— Mat, aš kartą skaičiau iš rašto, tai moterėlė man pastebėjo, kad jei jau aš vyskupas pats atmintinai nemoku, tai kaip gali tas visas dorybes mokėti eiliniai katalikai.

PASIRYŽIMAI IR MEILĖ

— Tai dabar, vyre, esi jau pilnai įsitikinęs rūkymo ir gėrimo kenksmingumu, — sako daktaras vyrui, pasižadėjusiam negerti ir nerūkyti. — Taigi, galutinai pasmerk tą įprotį.

— Ne, daktare, aš taip savo jausmus nutariau tvarkyt, kad jokios neapykantos niekam nereikšiu.

SUSIRŪPINKIME METALINĖMIS ŠIRDIMIS

"Naujienos" lapkričio 6 d. paskelbė, kad veršis su įdėta metaline širdimi išgyveno dvi savaites ir dar ilgai būtų gyvenęs, jei daktarai nebūtų panorėję pamatyti jo organizmo stovio iš vidaus.

Toliau sakoma, kad metalinės širdys po penkerių metų bus jau tikrenybė ir galės būti įdedamos ir žmonėms, kurių mėsiškos širdys bus sugedusios.

Tatai reiškia, kad Amerikos valdžia turėtų sustabdyti daugelio milijonų dolerių išmetimą nereikalingai kovai su mėsiškų širdžių ligomis, o gydytojai susilaikyti nuo išlaidžių ir daug darbo reikalaujančių pastangų naujų priemonių suradimui sugedusioms širdims gydyti, nes mėsiškų širdžių amžius yra nebeilgas. Po penkerių metų vieton trapios mėsiškos širdies, galėsime įsidėti metalinę širdį, kuri neges ir su ja žmogus galės gyventi šimtmečius, o gal ir tūkstančius metų.

Todėl metalinių širdžių greitesniu įgyvendinimu turėtų susirūpinti ir vyriausybė ir humaniški gydytojai, visas lėšas ir pastangas, kurios dabar yra skiriamos kovai su mėsiškų širdžių ligomis, nukreipdami dėl perėjimo prie metalinių širdžių.

Ta proga tenka prisiminti poeto, neseniai mirusio trečiafrontininko, jau prieš trisdešimtmetį rašytus posmus, kuriuose jis tvirtino:

Įgriso širdis mėsinė,
Visad mylinti ir pritvinkus,
O kad taip pagaminti
Širdį iš cinko.
Širdi iš cinko, žvanganti,
skambanti,
Uždaroma hermetiškai,
Pripylei meilės, užsukai
dangtį
Ir vaikštai nusiteikęs
nesvietiškai.

L.

Kur gausiausia, ten sunkiausia pasirinkti

Dolerio dešimt įsakymų lietuviui

Vienas skaitytojas laiške "Draugo" redakcijai prašė dėti daugiau straipsnių apie akcijas ir mokslus, kurie aiškintų, kaip padaryti pinigo. Norėdami patenkinti minėtą skaitytoją, pakartojame čia paties dolerio atsišaukimą į gerbiamą lietuvį:

— Aš esu tavo žilas doleris, kuris išvedžiau tave iš visų patriotizmo jausmų ir paslėpiau giliai savo žalioje krūtinėje.

1. Neturėk kitų draugų tiktai kitataučius.
2. Neišsitark, kad esi lietuvis.
3. Sekmadieniais dirbk antvalandžius.
4. Negyvenk su moderniais tėvais.
5. Nežudyk savo populiarumo lietuviška spauda.
6. Nepamiršk savo geriausio draugo, po manęs — stikliuko.
7. Neapvok savęs, aukodamas lietuviškam darbui.
8. Dėl moderniškumo susižieduok su persiskyrusiu vyru ar moterimi.
9. Pamatęs kaimyno gražesnį daiktą už tavo turimą, nepagailėk laiko bei triūso atversti jo gyvenimo juodraštį iš meilės jam.
10. Mylėk mane tavo visagalintį viešpatį žilą dolerį visa siela, visa karštą plieną tirpdančia širdimi ir visu išlavintu protu, o mano brolį stiklelį, kaip mane ir patį save.

Su meile, tavo

Žilasis Doleris

—o—

Į kurią pusę

Du lietuviai, nuvykę į Maskvą, žiūri į Kremliaus rūmus ir vienas sako:

— Kodėl tokie aukšti mūrai?

— Na, kad banditai neperliptų per sieną.

— Į kurią pusę? — klausia antrasis.

MODERNŪS PIEŠTUKAI

Modernūs pieštukai yra tokie, kurie abiejuose galuose turi trintukus. Jie padaryti žmonėms, kurie daro tik klaidas.

GARANTUOTAS SUGRĮŽIMAS

Du amerikiečiai paklydo dykumose ir vienas guodžia antrąjį:

— Nenusimink, jie mus suras.

— Kodėl taip tikras?

— Aš nesumokėjau pajamų mokesčių.

Tyrinėjimai

Nebarkit, pavyduoliai vyrai,
Vėlai sugrįžusių žmonų.
Šįvakar jos gerai ištyrė:
Yra už jus dar blogesnių...

I. Trojanskis

Prieš kiek laiko džiaugėmės riebiu kalakutu, o dabar skaitau, kad reiks džiaugtis Aukso žąsinu.

*

— Lėktuvai žemės arti nemoka ir negali.

Henr. Nagys

*

— Žili plaukai pradeda sidarbuotis galvon, bet už tat velnias vis dažniau ima landžioti uodegon. Tikro balanso kaip nėra, tai vis dar nėra.

Br. Raila

PRIEŠŠVENTINĖ PESIMISTINĖ POEMA

Senasis Adomas,
pirminis žmonijos protonas,
žalčio
per Ievą
prikalbėtas
suskaldė obuolį į atomus
ir,
kaip sako,
nusidėjęs,
iš rojaus išėjo
į krūmus, į pievas,
kur auga ievos,
pasikabinęs krepšelį fygų ant pasamonių.

Pražydo pievos
žiedų gausybėm
ir krūmai gyvybės
prinokdė obuolių galybių galybes —
ir laimei
ir skurdui,
kaip pačioj pradžioj
vargu ar buvo numatyta.

Bet neilgai taip klojos.

Šiandienis Adomas,
kapitalizmo — socializmo valdonas,
kartą pasakė:
"Pešamės dėl žemės, aukso ir duonos,
na, suskaldykim atomą!"

Suskaldę,
išardė Hirošimą ir Nagasakį,
o dabar jau sako:
"Ir Ievom,
ir pievom,
ir dienom saulėtom,
jei Kremlius,
jei Kapitolis,
Londonas,
Paryžius
ir Pekinas,
iš taikos brolių taikiausias brolis,
dėl tos skaldos nesusitartų, —
po kokio tūkstančio ir vieno karto, —
ateitų mums galas,
žiauresnis
nei mirtis
nuo iečių Hanibalo
ar dantų kanibalo".

Dyguldagis

Ei, apsižiūrėk, Birute!
Žąsį tris metus ganei.
Tau už filminį debiutą
Neatleis kiti menai.

Drama antakius suraukus:
Palikai jos margas kaukes.
Filmui mūzos net nėra!

Kad į žėrintį ekraną
Išmainei tauriausią meną —
Pyksta literatūra.

Jau žąsis pakilo skristi:
Baigias tavo piemenystė.
Grįžk į pamirštus takus,
Į Provanso — bent laukus.